

Redaktören har ordet...

Redaktionen får tillönska läsekretsens en God jul och ett Gott nytt 2018!

Det har gått ett tag sedan Norrlandsartilleristen senast kom ut, därför kommer nu ett "trippelnummer", vilket är första gången. Det är flera orsaker till att så blivit fallet - underlag är förstås en av dessa. Förhoppningsvis går vi även i detta avseende mot ljusnande tider.

Kamratföreningen har kommit till åren och är nu inne på sitt 82:a levnadsår, 80-årsdagen firades i tysthet den 6 juni 2016. Tidningen kan också jubilera snart. Då detta är årgångarna 77-79 i ett trippelnummer, innebär det att nästa årgång är n:r 80 och att tidningen därmed fyller 80 år 2019 - då vi kan ge ut den 81:a årgången.

Sedan årsmötet 2016 ingår också Jonny Granberg i redaktionen och det känns bra med denna utökning.

Att skriva artiklar till NA

Hur skall man skriva artiklar till NA? Ja, egentligen kan redaktionen ta emot artiklar i alla möjliga former - även handskrivna, men det finns förstås former som är mer att föredra:

- Separera text och bilder.
- Sänd över texten som mer eller mindre "ren text". Om ni har särskilda önskemål om sättningen, så kan ni skriva det t.ex. efter själva artikeltexten.

- Glöm inte bort bildtext till respektive bild och vilka som är på bilden och vem som tagit kortet. Vad som till synes är klart idag är inte det i framtiden.
- Tänk också på filnamnet. Grundprincipen för filnamn till NA är kopplat till dokumentstrukturen, ex: KfNA_L1_2017_BGols_Kfmöte_07.jpg.

Uttytt: Kamratföreningen Norrlandsartillerister_Tidningen Norrlandsartillerister_År 2017_Författare_Bildbeteckning (bild n:r 7).

Till sist, det går alltid bra att fråga för att få råd. Vi ser framemot edra artiklar till NA 2018.

Redaktionen

Redaktionen går igenom årets tidning på Östersunds bibliotek, 8/12-2017
Foto: NN

Bidrag till Tidningsfonden

2013-2014

Bertil Forsberg, Erik Ivarsson och Bengt Harald

2014-2015

Mikael Andersson, Göran Forsell, Enar Gustavsson och Bengt Harald

2015-2016

Bengt Harald

2016-2017

Bengt Harald

2017-2018

Tommy Häll
och 2017-18 har bara börjat

Ett varmt tack till bidragsgivarna!

MEDLEMMAR !

Då vi inte har medlemsavgift årligen tappar vi i styrelsen lite av kontakten med er medlemmar. Därför vill vi att ni:

- 1) Av kostnads och arbetsskäl och om ni inte önskar/vill ha föreningens utskick meddela det till:

E-post: <mailto:medlansv@kfna.se>

Post: KfNa c/o Bo Jonsson, Krutvaktargränd 26, 831 38 ÖSTERSUND Tel: 063-126340, 070-3058232

- 2) Ni som fortsättningsvis vill ha föreningens utskick sänd in er E-post adress till:

E-post: <mailto:medlansv@kfna.se> (O.B.S. punkt 1)

Om ni har e-postadress och inte erhållit något utskick från oss till er e-post, har vi den inte eller också har vi en felaktig adress.

Om ni nyligen har flyttat eller ska flytta och har/får ny postadress eller E-postadress meddela detta enligt adresser ovan.

För att hålla dig uppdaterad, besök gärna vår hemsida <http://www.kfna.se>

Med vänlig hälsning
Styrelsen KfNa

Verksamhetsåret har genomförts i enlighet med den av årsmötet beslutade och fastlagda planen.

Årsmöte 2014-09-28

Årsmötet 2014 genomfördes i vackert höstväder traditionsenligt med samling vid Fäbodstugan med efterföljande minnesstund vid regementets grav under ledning av ordföranden. Samlingen inleddes med att ordföranden lade ner en krans vid gravstenen och läste upp namnen på under året avlidna medlemmar.

Profiler som Johnny Stålhandske, Ivar Palmcrantz och Ingemar Wendin väckte upp många minnen i medlemmarnas tankar under den tysta minut som följde.

Årsmötesförhandlingarna genomfördes enligt stadgarna och med god uppslutning. Årsmötet konstaterade att föreningens ekonomi, är god beroende av aktiemarknadens utveckling. Styrelsen beviljades ansvarsfrihet.

Föreslagen verksamhetsplan och stat för det kommande verksamhetsåret godkändes av mötet, med tilläggen att finansiera en träff för "yngre" kamrater i Stockholm under ledning av Subalternhövdingen.

Likasa beslutades om visst tillskott för att bygga ett bättre vedförråd till stugan vid Ranglan.

Föreningens förtjänsttecken delades ut till Lars Lindblad och Bo Östlund. Årsmötet avslutades med middag på I 5 kompoffmäss, numera skolmatsal i Mr Husmans regi

Surströmmingsfest i Lugnvik 16 oktober

Sören och Liz Blomberg, Kerstin Anderstig med flera hade ordnat en mycket trevlig surströmmingskväll i en passande lokal i Lugnvik. 22 deltagare hade trevligt och många snapsvisor blev det.

Sankta Barbara 14-12-04

Årets firande skedde återigen på Teknikland med ett något mindre deltagande än tidigare år. Samtidigt genomfördes ett extra årsmöte för att fastställa en smärre förändring i föreningens stadgar.

Bendz pris

Tävlingen i år arrangerades den 17 april av Sören Blomberg och genomfördes i Gövikenhallen på ett lättsamt sätt och med ett antal entusiastiska tävlande.

Efter genomförd tävling bjöds på Bendz middag med ytterligare några deltagare.

Förhoppningsvis kan denna tradition hållas vid liv även i fortsättningen då Sören erbjöd sig att svara för arrangemangen kommande år. Årets vinnare blev Jonny Granberg, så det har ju blivit lite av en familjeangelägenhet för familjen Blomberg

Lashturning

Den 25 april genomfördes i Fäbodstugan en nostalgisk turnering på Johan Danielssons initiativ. Inte så många deltagare denna gången, men kanske kan bli fler.

Vårstädning i Talldungen

Årets städning genomfördes planenligt den 11 maj.

Årets utlandsresa till Tallinn

En mycket uppskattad resa genomfördes den 31 maj till 2 juni med stort deltagande. I resan ingick bland annat en

gemensam middag på färjan på väg till Tallin. Rundturen i Tallin gynnades av i huvudsak bra väder. Överfarterna skedde i gott sjöväder och ingen sjösjuka uppstod.

Styrelsen

Åtta stycken protokollförda styrelsemöten har genomförts under verksamhetsåret.

Styrelsen har under verksamhetsåret haft följande sammansättning.

Ordförande Sten Bredberg. Tradförv., Repr. Milmus Z

Vice ordförande Sven Hultman

Sekreterare Bo Jonsson

Vice sekreterare Dan-Erik Danielsson

Kassaförvaltare Arne Berglund VU

Materialförvaltare Bo Olsson Suppleant Milmus Z

Medlemsregistrator Stig Andersson

Klubbmästare Sören Blomberg VU

Ordförande VU Leif Haglund VU

Ledamöter:

Lars Hammar VU

Rolf Annernäs VU

Rolf Maserius

Göran Kullberg

Sune Holgersson

Johan Danielsson VU

Övriga ansvarområden:

Chefredaktör: Mikael Andersson

Stugfogde Talldungen: Sune Holgersson

Rolf Maserius

Stugfogde Ranglan: Johan Danielsson

Lars Hammar

Revisorer:

Bengt-Olov Carlsson

Lennart Gillblad

Revisorsuppleant:

Mikael Andersson

Valberedning:

Stefan Nilsson (sammankallande)

Berit Svedin

Dennis Blom

Avslutningsvis

Ett stort tack till er alla som deltagit, planerat, och i olika omfattning bidragit till att vår förening är i högsta grad levande.

Sten Bredberg

Ordförande

In memoriam

Under verksamhetsåret 2014-2015 avlidna medlemmar, som kommit till styrelsens kännedom:

Stefan Jonsson

Svante Sundelöf

Arne Melin

Kjell Johansson

Gösta Mittag-Leffler

Thorvald Alzèn

Mårten Bragèe

Eilert Eriksson

Sven Bäärnhielm

Lars Hedström

Maria Yrén

Sven Runius

Sten Borenus

Rude Söderman

Medlemsantal 2015-09-01.

Vid verksamhetsårets slut har föreningen
717 (-13) medlemmar.

Föreningen MHS Ö vänner 40 medlemmar.

Stockholm Batteri 148 (- 5) medlemmar.

Av ovanstående är 5 hedersmedlemmar och 83
familjemedlemmar.

Surströmmingsfest 16 oktober 2014

Vid varje årsmöte har KFNA beslutat att det skall genomföras en surströmmingsfest för medlemmarna.

Av olika orsaker har det blivit inställt ett par år i rad, så i år slog Sören Blomberg fast: Jag ordnar en surströmmingsfest! Det får bli i oktober.

Sagt och gjort i september kom inbjudan och jag, som i och för sig inte är en stor älskare av just surströmming, anmälde mig och hustrun. Jag visste ju att det skulle bli en trevlig och säkert uppsluppen sammankomst för ett antal Norrlandsartillerister.

Sören och Liz hade fixat allt nödvändigt att äta och dricka, och Kerstin Anderstig med man hade ordnat en utmärkt lokal i Lugnvik.

Kl 18 infann vi oss tillsammans med ytterligare 19 förväntansfulla strömmingsätare. Dessutom hade Sören haffat Stig Andersson utanför lokalen, som snabbt bjöds in så att vi blev exakt de 22 som bordet hade dukats upp för.

Snart var festen igång och vi ovana surströmmingsätare fick goda råd om tekniken att rensa fisken av Rolf Anernäs. Stämningen steg och i takt med alla traditionella snapsvisor, där Grannas fick avsluta.

Avslutningsvis bjöds på kaffe och god kaka.

Jag fick anledning att resa mig upp och ge arrangörerna med Sören i spetsen mycket beröm och stort tack från oss gäster som bara hade att sätta sig vid dukat bord.

Dacapo nästa år uppmanades till och utlovades av Sören.

Sten Bredberg

*Regementets snapsvisa
"Grannas skithus har ramlat omkull
och vårat det står där och lutar
så låt oss ta en lillan sup
och se hur det hela slutar."*

S:ta Barbara-talet 2014

Ärade Artillerister!

Jag kommer nu inte att berätta historien om Sankta Barbara igen. Jag förutsätter att den efter många Sankta Barbara tal är väl förankrad hos er.

I stället kommer jag något beröra det svenska artilleriets moderna historia.

På något sätt måste vi konstatera att utvecklingen har gått emot oss.

När A 4 lades ner för 17 år sedan, så hade regementet 36 st Haub 77 A och 24 st haub 77 B. Därutöver hade vi 24 st 10,5 cm haub m/40. Alltså 7 artilleribataljoner.

När det svenska artilleriet idag skall förnyas och utrustas med Archer, så tar man våra 24 Haub 77 B och A8:s 24 och bygger om dem till 48 st Archer, varav 24 var avsedda för Norge och 24 st skulle inrymmas inom det svenska artilleriet. En fantastisk målsättning!

Nu blev det så att Norge hoppade av i ett sent skede, så möjligen kan det svenska artilleriet fördubblas i antal av misstag så att säga.

Eftersom numera beredskap tycks vara ett okänt begrepp inom det svenska försvaret såg man också till att bygga om samtliga 48 77B samtidigt, så ett tag stod artilleriet utan en enda pjäs.

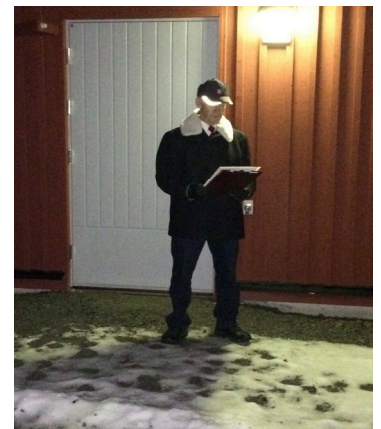
Vi kan då konstatera att JFA ensam stod för eldkraften inom armén. Här och på annan plats finns nämligen en 7,5 m/02, en 10,5 m/10, en 10,5 m/40 och en 15 m/06, alla ännu fullt stridsdugliga. (Anm. icke att förglömma den 3-pundiga partikanonen m/1773...)

I dagens läge lär ett antal Archer faktiskt vara klara men huruvida de är överlämnade till A 9 från FMV eller inte vet varken jag eller Sankta Barbara.

Sammantaget har denna utveckling eller snarast avveckling av det svenska artilleriet fått Sankta Barbara att ilska till.

Så vad gäller blix och dunder har hon i alla fall bestämt sig för att vi skall få mer av den varan här i Jämtland, eftersom vi numera har så svårt att ordna det själv. Så redan den sommar som var så drog hon igång med ett par rejäla åskväder till hennes allmänna förnöjelse.

Som ni vet så har jag ju mer eller mindre kontinuerlig kontakt med Sankta Barbara, numera också på Facebook, och jag påpekade för henne att ett av hennes magnifika åskväder faktiskt slog ut min dator, vilket hon bara kommenterade med att det är sådana smällar man får ta.

*Hr ordf Sten Bredberg
håller det traditionsenliga talet i ytterlampans
sken å Teknikland.
Foto: MAnd 141204*

*Salutavd ur JFA. Fr.vr: Torbjörn Sköldqvist, Tilda Lindqvist,
Henric Tungström och Martin Wallentin.
Foto: MAnd 141204*

I övrigt har hon framfört till mig att hon fortsättningsvis kommer att ha en friare roll och inte bara ägna sig åt blix och dunder utan även lite allmänpolitik.

Bland annat intresserar hon sig naturligen för svensk försvarspolitik.

Främmande ubåtar tycker hon är spännande. Hon ser framför sig att Sverige nu igen måste anskaffa sig försvarsmedel mot dessa. Det kan innebära framtida explosioner från sjunkbomber och minor och det är ju helt i hennes smak.

Annars har hon liten framtidsstro för Sveriges försvarsförmåga. Hon har tjatat på mig att varför går ni inte med i NATO och varför återinför ni inte den allmänna värnplikten. Tror ni verkligen på att det aldrig mer kan bli krig.

Hon har minsann varit i Ukraina och sett vad dom håller på med. Där är det lite go menar hon. Och hon har ju sett hur ryssarna för över både kanoner och stridsvagnar till oppositionen i Östra Ukraina. Fattar inte ni i Sverige att något motsvarande kan hända även här?

Märkligt nog har hon också försök följa med vad som hände det gamla regementet I 5 här i Östersund. Även om nu I 5 inte på långa vägar var lika mycket värt som A 4, så har hon retat sig på att försvaret sålde ut hela regementet alldeles för billigt till ett privat byggbolag. Och sen har hon räckt långnäsa åt skattebetalarna i Östersund som fick köpa tillbaka en liten liten del av I 5 för mer än dubbelt vad hela regementet såldes för.

Hon är ju däremot väldigt imponerad över den där fotbollsdirektören, som ju tycks vara spindeln i nätet i dessa affärer och tydligen har **han** lyckats göra strålande affärer själv med det där snikna byggbolaget och blivit miljonär på kuppen.

Hon frågar sig dock om han kanske inte varit **för** smart och de stackars skattebetalarna kanske kommer att ge igen i slutändan.

Det är naturligtvis trevligt att Sankta Barbara så här ändå fördjupar sig i de lokal politiska striderna i Östersund, när hon nu insett att några militära strider ens av övningsart har hon knappast att se fram emot.

Idag skall vi i alla fall göra ett försök att blidka S:ta Barbara på hennes högtidsdag och läsa en dikt till hennes ära. En dikt som en gång Carl Michael Bellman skrev 1786 och det gjorde han inte som artillerist utan för att han hade sådan otrolig skräck för åskan.

Må Ni unna
Mig förkunna
Barbaras skål!
Vår hjältinna
Riddarinna
Dråplig kvinna

Gör Dig färdig
Bror var värdig
Henne hylla
Höj glasena
Töm kärlena
Leve S:ta Barbara!

Och i stället för att tömma glasena Skjut Sankta Barbara salut!!

Sten Bredberg, ordf.

BENDZ PRIS 2015

Bendz pris, 2015, gick av stapeln i Gövikenhallen den 17 april, där A 4 skytteförening har sin hemvist. Sexton medlemmar hade hörsammat kallelsen och slöt upp till kamp.

Tävlingsmomenten var kunskapsprov, luftvapenskytte, körning med radiostyrd bil samt kast med liten fänrik.

Segrare blev Jonny Granberg med Leif Haglund som tvåa. Tredjeplatsen delades mellan Dan-Erik "Dampe" Danielsson och den unge (11 år) Teodor Granberg. Priserna är numera i form av presentkort istället för vin. Det känns ju bättre att ge ett presentkort till den unge Teodor istället för en pava vin!

Den välsmakande trerätters middagen hade cateringkaraktär och kom från företaget, Två Kockar.

2016 års tävling blev tyvärr inställd på grund av för få anmällda.

Nu siktar vi in oss på nästa års tävling där vi kan umgås på ett trevligt och lättsamt sätt samt att få en välsmakande middag att njuta av.

Sören Blomberg/Tävlingsledare

Vid första tävlingen 1925 segrade löjtnant H Strokirk på Daibutzu (f.1931). (NA 1939, s.10)

*Donatorn kapten
Tore Hugo Bendz*

Ur NA 1939: "I den mörkaste tiden för regementets hästsport framträdde donator kaptenen Tore Bendz. Hans donation har vidmakthållit och stärkt ridintresset inom officerskåren. Donationen på 5.000:- avsågs till årligen återkommande 1.pris i medelsvår fälttävlan till häst..."

Kn T Bendz född i Mariestad 14/4-1874, underlöjtnant vid A 4 1896, avsked i A 4 reserv 1907, sedan Verkställande direktör i Eskilstuna. Avliden 1948.

Sören instruerar "Kast med liten Fänrik"

"Sten"-fokuserad

Pristagarna Dampe, Jonny, Teodor och Leif

Och roligt har vi!!!

LASH-TURNERING 2015

Något för få deltog tyvärr. Men vi hade en riktig rolig kortkväll. Det var ett bra spel och högt i tak redan från början.

Vi spelade ett antal omgångar för att slutligen avsluta med själva Lashturneringen. Knut Karlsson stod som slutgiltig och värdig Lashmästare 2015.

Turneringen ägde rum lördagen den 25 april 2015 i lämpliga Fäbodstugan.

Johan Danielsson

En nöjd lash-segrare -
Knut Karlsson

Glada deltagare i Lash-turneringen i Fäbodstugan,
Göran Kullberg, Knut Karlsson och Lars Hammar.

I maj 2015 för Jämtlands Fältartilleri, JFA till Skillingaryd och deltog i den av Riksförbundet Sveriges militärkulturhistoriska föreningar, RSMF arrangerade Generalmönstringen som genomfördes på regementsheden. Föreningen deltog med "Stoltheten" och soldater i uniform m/1808. Fr.vr: Martin Wallentin, 3-pundaren "Stoltheten" och Samuel Wolff. Foto: Mikael Andersson, 150205

Beredskapstid
i Alanäs med
7,5 cm kan
m/02 n:r 253

Lars-Olov
Larsson och
Martin
Wallentin.

Foto: Mikael
Andersson,
150718

"Karolinervinter" är ett "årligt" evenemang som Jämtli och JFA arrangerar, med många tillresta deltagare.

Här från tredje året.

Fr.vr: Henric Tungström, Martin Wäreskog, Lars-Olov Larsson, Marika Åsell och Jack Rönström (Foto 160110).

Utlandsresan 2015 - Tallinn, Estland

Söndagen den 31/5 reste ett glatt A4 gäng med färja från Stockholm för att besöka Estland. Det startade tidigt söndag morgon med buss från Östersund mot Stockholm. Färjan avgick från Värtahamnen kring 17 tiden. Vi var 39 stycken deltagare som valt att delta. Väl ombord genomfördes en gemensam middag där ordföranden Sten Bredberg hälsade alla välkomna och lyckönskade resenärerna en trivsamt ihop med gamla vänner.

Kvällen på båten bjöd på uppträdanden och trevliga barer att besöka.

Väl framme i Tallin genomfördes en guidad rundtur med buss i staden och dess närområde. Det avslutades sedan med en kortare stadsvandring. Sedan fick var och en själva bekanta sig med staden innan det åter var dags för hemfärd. Hemresan fick resenärerna själva insupera sin middag. Och sedan blev det barhäng eller dans. Alla tycktes trivas vilket inte minst syntes då man vandrade kring på båten och såg alla glada vänner som lite var stans hade det trevligt.

Väl hemma i Sverige återstod det att ta adjö av de vänner som valt att kliva på i Stockholm och för oss andra var det åter dags att göra uppsittning i bussen för lång dags färd mot Jämtland.

Stort Tack till Er alla som deltog på årets kamratföreningsresa.

Leif Haglund
(Ordf VU KfNa)

Tallinns gamla rådhus

Glada resenärer på rundvandring i Tallinns välbevarade gamla stad.

Tallinns stadsvapen

Tallinn växte fram vid foten av Dombergets slott, som den danske kungen Valdemar Sejr lät uppföra efter att ha besegrat esterna i slaget vid Lindanäs 1219, då enligt legenden Dannebrogen fallit ned från himlen och räddat de danska korsfararna från undergång.

Staden var en svensk besittning 1561-1721, men erövrades av ryssarna under Peter I 1710.

Staden var känd under sitt tyska namn, Reval, intill 1918, då namnet vid Estlands självständighet officiellt övergick till sitt estniska namn.

Staden hade 2015 434 810 innevånare.

XXXV. Nordiska Militära Kamratföreningsmötet Aalborg, Danmark. 17 - 21 juni 2015

Bo Olsson

Den Svenska delegationen klädd för festmiddag

Midsommarhelgen 2015 blev en något anorlunda tillställning än vad 32 svenska representanter och medföljande från våra kamratföreningar är vana vid. Vi hade några fina dagar vid trängregementet i Aalborg.

Trängregementet är en av Danmarks största militära utbildningsplatser med ca 2 000 medarbetare, inklusive värnpliktiga. Detta gör att Aalborg kaserner är en av stans största arbetsplatser. Vid regementet finns två logistikbataljoner, en underhållsbataljon, nationella stödbataljonen och försvarets militärpoliscenter. Regementet tar också emot en stor del av de 6 000 skolorungdomar som varje år får genomföra en praktikvecka i försvaret. Vid Aalborg kaserner finns också Nordjyllands hemvärnsdistrikt och Haerens (arméns) logistikcenter samt flera andra stödenheter inom försvaret. Regementet raska sergenter visade oss materiel och hur den skall användas samt besvarade allehanda frågor (även om jag inte förstod allt de sade), om rekrytering och annat. Det var tredje gången som det nordiska mötet hade förlagts till Aalborg.

Dag 1. Tisdag 16 juni

För Inger och mig började äventyret med bilresa kl 0635 på morgonen. Lite regn i luften, men vädret blev bättre och bättre under dagen allteftersom timmarna gick. Första rast för fika blev vid fäbodarna strax före Orsa. Fortsatte sedan hela vägen längs E 45, Fryksdalen i klart och fint väder. Anlände på eftermiddagen till Vänersborg där vi tog in på hotell Best Western för att övernatta.

Dag 2. Onsdag 17 juni

Fin morgon, fortsatt lugn resa vidare mot Göteborg och var framme vid Stena Line Terminal i hamnen redan kl 1100, samling kl 1500 för de svenske. Båten avgick kl 1600 mot Fredrikshamn där buss väntade för vidare transport mot kasernen i Aalborg där ca 150 övriga

deltagare från Danmark, Finland och Norge redan fanns på plats. Inkvartering på trevliga logement, damerna och herrarna var för sig. Varje logement hade kodlås på dörren samt eget tvätttrum med toaletter. På kvällen kamratlig samvaro på mässen.

Dag 3. Torsdag 18 juni

Revelj kl 0600, frukost kl 0700 samt högtidlig öppningsceremoni på deras paradplats med flagghissning och musikkår. Därefter kransnedläggning vid en minnessten. Sven Mattson från Fältjägarerna blev uttagen till den svenska fanföreliden. Efter lunch bar det i väg in till Aarhus center för uppställning kontinentens vis och parad genom staden med musikkåren i täten. Pampigt! Därefter var det dags för stadens mottagning i kommunhuset, med champagne och småplock. Innan bussen körde oss åter till kasern fick vi lite tid att själva ströva runt och bekanta oss med staden. Klämma en Aalborg, m.m.

Vid återkomsten till kasern var det dags för mat, samt en information för några angående morgondagens skyttetävling mellan nationerna. 4 st. från varje land, 2 på pistol och 2 på gevär. Jag blev den ena på pistol (9 mm Neuhausen) och Sven Mattson den ena på gevär (Ak 5) att representera Sverige. För min del blev jag glad emedan jag har en sådan pistol, dock var detta en standard modell och inte en sport modell som jag har.

På kvällen blev det samkväm på ett av "brudarnas logement". Svens Inger och min Inger hamnade på samma log tillsammans med två andra paranta damer.

Dag 4. Fredag 19 juni. (Midsommarafton)

Revelj, frukost samt avfärd med buss för studiebesök. Vid frukosten fick var och en en färdigpackad kylväska (lunch) innehållande smörgåsar, pilsner m.m.

Vi besökte Flygplatsen i Aalborg, jaegerkorpset (Jägarbataljonen), flottstationen och centralt för sergant- och maritimutbildning.

Öppningsceremoni och uppställning för parad

Mingel i stadshuset - Aha, en Aalborgs!

Flyvestationen Aalborg ligger 10 km nordväst om Aalborg. Flygplatsen delas mellan civilflyget och flygvapnet och är hemmahamn för transportflygets fyra luftfartyg Hercules och CL-604 Challenger. Den första flygplatsen inrättades 1938 för att få en fast förbindelse med Köpenhamn.

Jaegerkorpsen är Arméns specialoperationsstyrka som har till uppgift att med kort varsel kunna sättas in i operationer där konventionella styrkor inte kan användas, såväl i Danmark som i andra länder. Förbandet bildades 1961 efter brittisk och amerikansk förebild och är specialister på fjärrspaning, sabotage och terrorist bekämpning. (Intruder - nästa sida)

Brudarnas logement

På flygstationen. Hercules

Flådestation Fredrikshavn. Vi lotsades in till en alldeles ny simuleringsanläggning och fick där öva oss i hur man framför fartyg till sjöss utan att kollidera med andra fartyg, broar eller oljeplattformer.

Center for Sergeant- og Maritim Uddannelse (SMC) är en av sex olika specialistskolor som ingår i Marinens skolor. Centret är startpunkten för alla värnpliktiga, kon-staplar och kadett aspiranter inom Marinen. Skolan är också en utbildningsplats för samtliga sergearter i Flot-tan. Vi fick en föreläsning i hur man på några minuter kan förvandla en 25 - meters bassäng till en rykande och rytande havsmiljö med vågor upp till 2 meter mitt i natten. (Bilder på nästa sida)

Vid återkomst till kasern var det dags för middag och att fira midsommar afton (Danmark firar inte midsommar) och de danska värdarna hade lovat att ordna midsommar bål för oss nordbor. Tyvärr kunde de inte lösa uppgiften därför att den personal som var brandutbildad var ledig och de hade inte råd att kalla in brandkåren för att över-vaka bålet. Missuppfattningen med bål rättades till senare på kvällen och det bjöds på ett lite blötare midsommarbål.

Intruder

Data

HK: 185, NM: 700 v/1500, Motor: Cummins 5,9L - R6
 Gearkasse: Alison automatik (fem gear)
 Aktionsradius (terræn): 500 km/900 km, Lasteevne
 2500-3000 kg
 Totalvægt 6650 kg trækraft, Besætning: 4 PAX

Særligt udstyr

4x4 eller 6x6, Variabel højde ustering 18 cm - 53 cm
 (Tactronic PC system, Remote weapon system, bakkamera, IR-diode lys, MC holder, Multispectral mobil sløringssystem), Runflat tire, Spil (6500 kg trækraft)

Våben

12,7 mm tårnvåben, 40 mm AGL (tårnvåben el. affutage
 7,62 mm LMG (for og bag), Diverse panserværns våben

Anvendelse

Primært anvendes til alle former informationsindhentning. Hver PTR tildeles to (8 mnd PTR)

Flottbasen (Flådestation Frederikshavn)

Räddningsflotte

Träningsbassäng

Dag 5. Lördag 20 juni

Revelj, frukost, flagghisning. Norska flaggan på halv stång. En Norrman hade avlidit under natten.

Dagen fortsatte med visning av terräng regementets materiel och föredrag om försvaret.

Övningsdocka med puls (lö 20/6)

Nedan två dragfordon i olika varianter

Personalförsörjningen i Danmarks försvarsmakt.

År 2004 fattades i Danmark ett försvarsbeslut som ändrade försvaret från nobiliseringsförsvar till insatsförsvar. 2014 uppgick personalstyrkan i Försvarsmakten till 20 200 personer varav 15 400 militär personal och 4 800 civil personal. Av den militära personalen är 950 kvinnor. Till detta kommer 15 000 aktiva i Hemvärnet.

För värnplikten tillämpas en skyldighet för alla pojkar att infinna sig till en "försvarets dag" samt ett lottningsystem som från början syftade till att kalla in cirka 30 procent av alla pojkar till plikttjänstgöring. Intresset för att genomgå militär grundutbildning är emellertid så stort att betydligt fler frivilliga anmäler sig än vad som är försvarsmaktens behov. Det är därför i praktiken ytterst få som kallas in till plikttjänstgöring.

Grundutbildningen är minst 4 månader men kan för en del vara längre. För dem som blir fast anställda skrivs ett s.k. K-35 kontrakt som gäller fram till dess den anställda fyller 35 år; det finns möjlighet att säga upp sig tidigare. Anställningsvillkoren och beföringsmöjligheterna anses vara relativt goda. För varje anställningsperiod om fyra år får den anställda möjligheten att studera vid högskola

Besök på garnisonsmuséet

Ovan: MC med sidovagn (II.VK)

Till hr: 15,5 cm kanon m/52, skottvidd 23,5 km

Nedan:

20,3 cm haubits m/55, skottvidd 16,8 km

Ovan: Koncentration under skytten.

Nedan: Sven Mattson, från fältjägarerna, får lära sig Ak5?

under ett år. Ett K-35 kontrakt kan alltså ge fyra års högskolestudier.

Vi som blev uttagna till skyttestävlingen åkte i väg till skjutbanan för detta, se bilder ovan.

Lunch utspisades hos veteranhjem Aalborg. Vid återkomst till kasern blev det en stunds avkoppling och förberedelser för kvällens festmiddag.

Under middagen var det många tal och medaljutdelningar. Så kom då äntligen resultaten från skyttestävlingen.

Chefen Aalborg kaserne

Honnörsbordet

Glada medlemmar!

Skål!

Norge segrade i lagtävlingen och fick en individuell guldmedalj på gevär. Sverige fick en individuell guldmedalj, Alf Eckerhall, och jag fick en bronsmedalj på pistol (blev trea i Finland också).

Dag 6. Söndag 21 juni

Tidig frukost, packning och avfärd med buss till färjan. Hemfärden gick sedan med en mellanlandning hos min syster som fyllde 80 år. Besök uppe på Kinnekulle och Falkängens hantverks by i Hällekis. Efter övernattnings fortsatte en lugn och fin resa hem till Brunflo med ankomst sen eftermiddag.

/BG

Medaljutdelning efter skyttet

Historisk tidslinje Trænregimentet (dansk läsövning)

1864: Udskrivning af bønder til "ægtekørsel". Udpegning af Traincompandeurs og 10. maj opstilles Traincompagniet.
 1865: 10. maj 1865 opstilles Traincompagniet som den første trænenhed.
 1867: Ved Hærloven af 1867 oprettes to stående Trænenheder under Artilleriet. Der oprettes et traincompagni ved hvert af de to artilleriregimenter. De var underlagt den samme chef.
 1880: En selvstændig Trænafdeling oprettes under Artilleriet.
 1909: Trænafdelingen underlægges Rytteriet.
 Fra 1909 til 1951 bestod Trainafdelingen af Stab og to/tre kompagnier. Garniseret på Sjælland og i Jylland.
 1922: Trænafdelingen reduceres til to kompagnier i Randers. De to kompagnier overgik 1932 til København.
 1927: Trænafdelingen reorganiseres og udvides med et motorvognskompani.
 1943: Trænafdelingen opløses 27. august.
 1945: Trænafdelingen genetableres medio maj
 1951: 1. november oprettes Forsyningstropperne som selvstændig våbenart med to regimenter, Jyske Trænregiment (JTRR - Aarhus) og Sjællandske Trænregiment (STRR - København).
 1947: Militærpolitiskolen (MPS) oprettes ved Lundtofte.
 1952: Forsyningstropperne Befalingsmandsskoler (FBS) oprettes.
 1962: Jyske Trænregiment flytter til Hvorup Kaserne i Aalborg.
 1976: Jyske Trænregiment/Hærens Træn- og Militærpolitiskole (HTMS) etableres ved sammenlægning af Jyske Trænregiment, Militærpolitiskolen og Forsyningstropperne Befalingsmandsskoler.

1991: Jyske Trænregiment og Hærens Træn- og Militærpolitiskole adskilles, og HTMS etableres som selvstændig enhed.
 1996: HTMS sammenlægges med Hærens Materiel- og Færdselsskole (HMFS) og benævnes Hærens Logistiskole (HLS).
 1997: 10. maj oprettes Trænregimentet ved en sammenlægning af Jyske Trænregiment og Sjællandske Trænregiment. Der er fortsat enheder placeret på Farum Kaserne (Trænafdelingen).
 2001: Trænafdelingen i Farum nedlægges og syv af Trænregimentets 14 bataljoner overgår til det nyoprettede Danske Internationale Logistik Center (DANILOG) i Vordingborg.
 2005: Chefen for Trænregimentet overtager kommandoen over både Trænregimentet og Hærens Logistiskole.
 2007: Trænregimentets opgaver og ansvar reduceres, da bataljoner og militærpolitikompagnier bliver underlagt Danske Division henholdsvis 1. og 2. Brigade.
 2010: Trænregimentet oprettes som tjenestegrenscenter med navnet Trænregimentet, Hærens Center for Logistik og Militærpolitiet Kommandoen over bataljonerne og Hærens militærpoliti går tilbage til Trænregimentet.
 2014: Det Danske Internationale Logistik Center (DANILOG) nedlægges og en del af regimentet overføres til Trænregimentet. De tre værnsmilitærpoliti samles og et værnsmilitærpoliti etableres. Trænregimentets fulde navn er i dag "Trænregimentet, Hærens Logistikcenter og Forsvarets Militærpoliticenter."

MINNE AV VÄRN- PLIKTEN

När jag ryckte in i lumpen i början av juni månad 1971 visste jag inte vad som förväntades av mig eller vad som väntade. Men jag tänkte att man gör väl som man blir tillsagd, så lär resten ordna sig. Jag var uttagen till att bli kokgruppchef och skulle börja min utbildning på 1:a kompaniet, 1:a plutonen på Norrlands Artilleriregemente - A 4. De första tre månaderna var vi åtta stycken som alla skulle bli kokgruppchefer och vi bildade då första plutonen på vårt kompani. Mitt nummer blev 1105 Berg.

Mitt första möte med kompaniets adjutant blev en aning skrämmande. Han verkade rent av farlig men det var nog bara en fasad för senare tyckte vi om honom. Det var rustmästare Karl Evert Jonsson. Våra plutonbefäl skulle bli rustmästare Ove Åberg, överfurir P.O. Olsson och Bertil Forsberg. Kompanichef var då Sten Bredberg.

Jag under vedhuggning, en vanlig trossverksamhet

Skötsel av den personliga utrustningen var väldigt viktig. Jag minns att vi kom på ett knep att få skorna riktigt blanka till uppställning. En blöt svamp tillsammans med skokräm var hemligheten. En gång när Bertil hade lämnat av till bataljonschefen Jägemar, sa Bertil till honom att vi nog hade blankare skor än honom. "Det tror jag inte på!" sa Jägemar. Men efter att ha synat våra skor var han motvilligt tvungen att hålla med.

*Övre raden från vänster: Ahlfors, Ville Andersson, Åström och Jonsson
Nedre raden från vänster: Olausson, NN, Borglund, Berg och NN.*

Trossen i arbete. Jag bär vatten.

Bertil var en stor vän av fysisk aktivitet. Cykling och skidåkning tyckte vi förekom alldeles för ofta. Löpning och intervallträning m.m. förekom också ofta på sommaren och Bertil var alltid med på aktiviteterna. Han stod aldrig på sidan av och bara tittade. När vi skulle till skjutbanan var det cykel som gällde dit. Möjlig tid till fysisk träning fick inte förspillas. Jag kommer ihåg en gång när vi skulle tillbaka till regementet och en göteborgare som hette Wille kom cyklandes bakifrån med bra fart i en uppförbacke och skrek: "Håll in handbromsen så ger det mera!" Naturligtvis så att Bertil skulle höra honom.

Kockutbildningen genomfördes i Lövbergalägre som låg ovanför (öster om) A 4. Där lagade vi mat flera gånger i veckan. Våra plutonbefäl var våra ledsagare genom denna utbildning. Det som tillagades på fm, serverades till oss själva till lunch. Alltid mycket gott! När vi i slutet på sommaren ansågs duktiga nog så serverade vi lunch till hela vårt kompani några gånger. Det var läskigt! Laga mat till drygt 100 personer!

Jag tyckte alltid att Bertil, och de andra två, var väldigt bra befäl. Alltid rättvisa och duktiga på det mesta. Jag tyckte speciellt bra om Bertil och jag hoppas att det var ömsesidigt. Det var därför med visst vemod som jag och "mina" kockar fick flytta till sjätte kompaniet efter jul. Alla blev då utplacerade på ett annat kompani. Vi var då en grupp med gruppbefäl, kockar och förare och blev då - på det kompaniet "Trossen".

Väl där fick jag stifta bekantskap med ett nytt plutonbefäl, överfurir Waldeblad, som också var en hyvrens man. Han och jag kom också bra överens, så resterande tid fram tills jag muckade i slutet av april 1972 gick fort.

Men så fort jag tänker tillbaka på lumpen är det alltid Bertil som kommer upp först. Han och jag kom bra överens och har fortfarande efter 45 år kontakt med varandra. Vi har träffats några gånger men framför allt så har vi pratat i telefon en till två gånger varje år i alla dessa år! Ett julkort i vardera riktning har varje år har också varit obligatoriskt. Det tycker jag är fantastiskt!

Christer Berg
Strömsund

Bertil Forsberg och Christer Berg 2015

Anm.

*Christer blev "Bäste soldat"
på både 1. och 6. detta år*

Du får gärna
ge bidrag till
föreningens
tidningsfond!

Bankgiro:
5037-6326

OBS! Glöm INTE "Tidnfond"
och avsändare!

Verksamhetsåret har genomförts i enlighet med den av årsmötet beslutade och fastlagda planen.

Årsmöte 2015-09-28

Som vanligt inledde vi med en samling vid 16-tiden vid Fäbodstugan. Tack vare det härliga höstvädret genomfördes detta på utsidan. Ingen utom "kökspersonalen" kände för att gå in i stugan. Som vanligt bestod "kökspersonalen" av Sören och Liz Blomberg och som vanligt hade Liz bakat en god kaka som alla lät sig väl smaka av tillsammans med gott kaffe. En utomordentligt bra start på årsmötet.

Kring 1620 påkallades uppmärksamheten som manade deltagarna att bege sig till A 4 grav.

Väl samlade där skedde en högtidlig ceremoni med kransnedläggning vid vår gravsten. Därefter lästes namnen på under året avlidna medlemmar och äskades en tyst minut.

Sedan följde en kort andaktstund ledd av vår egen pastor Håkan Nilsson. Vi sjöng de psalmer vi brukade sjunga och Håkan blåste i sin kornett, allt enligt traditionen vid dessa tillfällen.

Nästa moment var att förflytta sig till A 4, där vi inträdde i det nya biblioteket och hade fått låna en passande lärosal, G1351. Årsmötet avlöpte i vanlig ordning mycket smidigt. Styrelsen fick ansvarsfrihet och ekonomin befanns vara i gott skick. Valberedningens ordförande var lite stolt över att han rekryterat en kvinna, Jenny Granberg till styrelsen och detta applåderades av medlemmarna. Dessa fick också uppdraget att hitta nya och yngre, samt gärna ytterligare kvinnor till styrelsen.

I år hade vi återigen fått möjlighet att genomföra årsmötesmiddagen på Residenset, med Landshövdingen, Jöran Hägglund som vår hedersgäst. Han var ju dessutom värd på Residenset och framhöll åter hur uppskattade våra vackra kristallkronor var i byggnaden.

Surströmmingsfest i Lugnvik oktober

Sören och Liz Blomberg, Kerstin Anderstig med flera hade ordnat en mycket trevlig surströmmingskväll i en passande lokal i Lugnvik. Cirka 20 deltagare hade trevligt och många snapsvisor blev det. Denna har nu genomförts två gånger och är redan utnämnd till tradition.

Drygt tjugo personer deltog i den välordnade middagen

Sankta Barbara 15-12-04

Den 4 december firar artilleriförband världen över St:a Barbara, Artilleriets skyddshelgon. Så även Norrlandsartillerister (KfNa)

Föreningen stod för gratis buss till Teknikland. Bussen hämtade kamrater från hela staden och Brunflo. Ett

25 talet åkte med och initiativet var mycket uppskattat. Alla samlades i Garnisonen och drack glögg med tillbehör och med sedvanligt mingel och med glatt hälsande på gamla kamrater.

Talet till St:a Barbara lästes enligt tradition av ordförande Sten Bredberg.

St:a Barbara var därmed traditionsenligt firad och alla tyckte det varit en trevlig och välsmakande kväll med en del roliga anekdoter från "förr".

Ärtmiddag

Ärter och punsch på en måndag?

JA visst, det var deltagarnas uppfattning att det går bra att äta ärtsoppa vilken dag i veckan som helst.

Måndagen 29 februari samlades ett glatt gäng kamrater som anammat Sörens inbjudan till en sill och ärtmiddag. Till nubben sjöngs naturligtvis «Grannas» och en del andra traditionella visor.

Bendz pris

På grund av för få anmälda deltagare tvingades tävlingsledningen ställa in årets tävling. Medlemmarna uppmanas anmäla sig till 2017 års tävling, så att traditionen kan upprätthållas.

Årets resa till Villingsberg

Denna resa blev en äkta artillerihelg för oss alla deltagare, som kom från Skåne i söder till Skellefteå i norr. Vi färdades i Fältjägargruppens buss från Östersund och inhyrd buss från Stockholm samt även några i privata bilar.

Hela evenemanget skedde i strålande fint och varmt värväder.

Vi var ett femtiotal deltagare, som dels fick senaste information om SAAB och Bofors, samt goda middagar med trevligt och nostalgiskt umgänge på mässen i Villingsberg. Naturligtvis fick vi också uppleva Archer på nära håll.

Goda organisatörer var det yngre gardet i föreningen, Johan Danielsson, Marcus Eliasson, Lars-Göran Rutgerström, Mikael Jemth och Stefan Hansson.

I samband med middagen på mässen Villingsberg delade Ordföranden ut föreningens Förtjänstecken till Sören Blomberg. Motiveringen var:

Är en klippta i föreningen, vare sig det gäller att restaurera vår gårdsgård eller att sköta "kvartermästarens" uppdrag vid samlingar av olika slag. Sören är en "doer" och ser till att Bendz pris och Surströmmingsfest ordnas. Dessutom lyckas han engagera sin familj mer eller mindre.

Läs mer om resan på www.kfna.se med många bilder från resan.

Vårstädning i Talldungen

Städdagen utfördes den 12 maj 2016 i strålande väder och 14 grader varmt. Hela 20 arbetsvilliga kamrater hade mött upp denna dag – strålande!

Förmodligen var det vår mässofficer, kvm mm, Sören Blombergs förslag att bjuda på ärtsoppa med punsch, som gav extra dragkraft.

Under en och en halv timme var det hårt och effektivt arbete, som renderade i 25 fyllda sopsäckar, som kördes till återvinningen med bil och släpvagn. Så välktrattad har inte Talldungen varit på flera år.

Precis när vi var klara kom regnet och ovädret, så det kunde inte ha varit bättre tajmat.

Dessutom skapades en liten arbetsgrupp för mindre fysiskt arbete, som hann med att putsa allt silver i Kommandantshuset. En verksamhet som inte hade utförts under den senaste 10-årsperioden.

Efter detta samlades alla i Fäbodstugan till en mycket trevlig samvaro, där Sören serverade en utmärkt ärtsoppa och perfekt tempererad punsch. Naturligt sjöng vi GRANNAS, så att timmerväggarna bågnade. Den goda stämningen lovar att vi blir minst lika många nästa år.

Styrelsen

Åtta stycken protokollförda styrelsemöten har genomförts under verksamhetsåret.

Styrelsen har under verksamhetsåret haft följande sammansättning:

Ordförande Sten Bredberg. Tradförv, Repr. Milmus Z
 Vice ordförande Sven Hultman
 Sekreterare Bo Jonsson
 Vice sekreterare Dan-Erik Danielsson
 Kassaförvaltare Arne Berglund VU
 Materialförvaltare Bo Olsson Suppleant Milmus Z
 Medlemsregistrator Stig Andersson
 Klubbmästare Sören Blomberg VU
 Ordförande VU Leif Haglund VU
 Ledamöter:
 Lars Hammar VU
 Jenny Granberg
 Rolf Maserius
 Göran Kullberg
 Sune Holgersson
 Johan Danielsson VU

Övriga ansvarområden:

Chefredaktör:	Mikael Andersson
Stugfogde Talldungen:	Sune Holgersson Rolf Maserius
Stugfogde Ranglan:	Johan Danielsson Lars Hammar
Revisorer:	Bengt-Olov Carlsson Lennart Gillblad
Revisorsuppleant:	Mikael Andersson
Valberedning:	Stefan Nilsson (sammankall.) Berit Svedin Dennis Blom

Avslutningsvis

Ett stort tack till er alla som deltagit, planerat, och i olika omfattning bidragit till att vår förening är i högsta grad levande.

Sten Bredberg
Ordförande

Medlemsantal 2016-09-01:

Vid verksamhetsårets slut har föreningen
723 (+4) medlemmar.
 Föreningen MHS Ö vänner **41** medlemmar.
 Stockholm Batteri **196** medlemmar.
 Av ovanstående är **5** hedersmedlemmar och **80** familjemedlemmar.

In memoriam

Under verksamhetsåret 2015-2016 avlidna medlemmar, som kommit till styrelsens kännedom:

Ulla Bergström
 Anders Norberg
 Martin Sjöblom
 Sören Larsson
 Göthe Svensson
 Björn Berggren
 Sivert Klingstedt
 Allan Söderqvist

Givet vid Stockholms Batteris höstmönstring den 4. november uti nådens år MMXV.

Vad är egentligen Stockholms Batteri?
 För många kanske ett slags bryderi.
 Är det något med katod och anod?
 Nej, bättre än så; FRAMÅTANDA och MOD!
 Där finns många Norrlandsartillerister,
 Varav några är eldledningsekvilibrist.
 Andra är pjäsgubbar, "tio och halvor",
 Som levererat i mål många härliga salvor.
 Men också det gäller att lyssna och höra,
 Och då får man rådfråga ett ljudmätaröra,
 Men vare nu därmed precis hur som helst,
 Nu A4 är till sin salighet frälst.
 Men kvar på B-platsen, på pjäser dränerad,
 Står Kamratföreningen ganska stadigt grupperad,
 Och dess "hjälpjäs" mot söder. Ja, där finns ju vi.
 Där finns, var så säkert, vårt Stockholms Batteri!
 Den reminscens av de nu gångna tider,
 Kanske ännu i mångas minnen nog svider,
 Men strunt i det, nu vårt ädlaste mål:
 Att höja för Batteriet en högtidlig skål!

Sankta Barbara-talet 2015

Nu är det 18 gången efter A4 nedläggning vi firar Sankta Barbara. Av någon anledning förväntas jag också hålla ett inspirerat tal till henne. Traditionen är ju stark, men det är inte helt lätt att hitta inspiration, när vi själva befinner oss allt längre bort från en avlossad kanon eller haubits.

Som jag berörde i förra årets tal gäller det ju inte bara oss utan tyvärr även Artilleriregementet, som ju bara har några enstaka Archer att öva sig med.

Men naturligtvis får vi inte sluta att fira Sankta Barbara. Vad är det då vi firar och vad gör att just denna dag har blivit den stora dag då så många Norrlandsartillerister samlas. Efter att ha fått en hel del reaktioner på att den traditionella saluten i år skulle ställas in på grund av manfall hos JFA, så börjar jag tro att det hos varje Norrlandsartillerist finns en viss kärlek till denna speciella kanonsalut.

Varför det då? Jo det påminner oss om den tid då vi var yngre officerare och verkligen stod handfast mitt ute i kanonmullret, och vem vill inte tänka tillbaka och minnas tider då man var yngre?

Jag kommer själv ihåg att under hela min tid på A4, så var det när man var ute på Bpl, som man verkligen kände sig som en äkta artillerist, för visst var det mäktigt när man avlossade ett batterilag haub 77, särskilt om det var lite högre laddning.

Det finns en klang i denna salutsmäll, som låter som musik för alla oss genuina artillerister. För det är en särskild klang. Alla dessa smällare som avlossas i tid och otid vid nyår, valborg och påsk låter bara som oväsen i mina öron men en salut, det är grejer det.

Jag kommer också ihåg A 4:s avskedsalut den 28 september 1997. Det var mitt eget påhitt, men jag tycker det var oerhört mäktigt när en pjäs från varje krigsförband, sammanlagt 8 st avlossade sitt sista skott från Remonthagen bort mot Grytan. Personligen tycker jag det var det mest känslosamma tillfället i samband med A4:s avveckling.

Det är därför vi är samlade här för att inom oss finns det en liten Barbara, som njuter av att höra kanonmuller igen.

Som artilleristers skyddshelgon har S:ta Barbara fungerat åtminstone sedan 1300talet så det är en mycket gammal tradition vi håller vid liv.

Vid A4 har vi ju inte haft något stort traditionellt firande. Enligt vår gamle historiker Jonas Hedberg förekom det sporadiskt på 1920talet.

Under A4:s sista 10 år markerade vi dock högtidsdagen med en uppställning på kaserngården med stockveds-brasor och salutgivning

Däremot har vi ju hyllat henne på bästa tänkbara sätt i drygt 100 år genom äkta kanonmuller ute på Grytan och många andra platser i Sverige.

Men det är inte bara vi artillerister som firar Sankta Barbara. Det finns en organisation/förening, som kallar sig Svenska Bergsmannaföreningen. Det är naturligtvis människor som under århundraden arbetat inom gruvnäringen och i de sammanhangen fått uppleva härligt muller och dån från sprängningsarbeten. Genom Sören Blomberg har jag fått en skrift i min hand från Bergsfolket. Skriften ger en beskrivning på var i Sverige man kan hitta autentiska skulpturer eller målningar av Sankta Barbara.

Förutom att det i Historiska Muséet i Stockholm finns inte mindre än fem fina skulpturer av Sankta Barbara, så finns de för övrigt i kyrkor över i stort sett hela landet. I Jämtland finns dock inte en enda.

Den närmaste för oss är i Sättna kyrka i Medelpad med en målning på ett altarskåp. En sådan finns också på Alnön. Åker man söderut efter E4:an finns det i Njutångers kyrka S Hudiksvall en mycket fin skulptur i ett altarskåp.

Så de som vill fira Sankta Barbara även vid andra tillfällen än denna dag har rika möjligheter vid färd genom Sverige.

Som Ni vet har mina direktkontakter med Sankta Barbara övergått till att vi följer varandra på Facebook och hon har ju under dagen naturligtvis fått en massa graties från alla sin Facebookkompisar, men hon har också meddelat mig att hon har sitt öra riktat mot Optand vid 1830-tiden ikväll.

Så nu kära Sankta Barbara så hyllar vi dig på din högtidsdag:

Skjut Sankta Barbara salut!

Sten Bredberg

S:ta Barbara firandet 2015

Den 4 december firar artilleriförband världen över St:ta Barbara, Artilleriets skyddshelgon. Så även Norrlandsartillerister (KfNa)

Föreningen stod för gratis buss till Teknikland. Bussen hämtade kamrater från hela staden och Brunflo. Ett 25 talet åkte med och initiativet var mycket uppskattat.

Alla samlades i Garnisonen och drack glögg med tillbehör och med sedvanligt mingel och med glatt hälsande på gamla kamrater.

Talet till St:ta Barbara lästes enligt tradition av ordförande Sten Bredberg.

Ett nyskrivet, modernt och uppskattat tal. (Se särskild artikel med talet)

Ordförande Sten Bredberg hälsade alla välkomna. Efter de högtidliga och formella delarna samlades medlemmarna i restaurang Kronan för att inmundiga julbord.

Under kvällen sjöng alla, bland annat "grannas" och "Lappluva med tofs på". Efter att avnjutit det goda julbordet gick bussen i omvänd ordning hem igen.

St:ta Barbara var därmed traditionsenligt firad och alla tyckte det varit en trevlig och välsmakande kväll med en del roliga anekdoter från "förr".

Styrelsen tackar alla för visat intresse.

Saluten sköts med 7,5 cm kanon m/02 n:r 253, som är behändigt nära på Teknikland. I salutavdelningen ingick bl.a. Martin Wäreskog här iförd kappas m/1885 och pälsmössa m/1904. Foto: MAnd 151204

Ärtmiddag

Gick det vilt till ?

Ärter och punsch på en måndag?

JA visst, det var deltagarnas uppfattning att det går bra att äta ärtsoppa vilken dag i veckan som helst.

Måndagen 29 februari samlades ett glatt gäng kamrater som anammat Sörens inbjudan till en sill och ärtmiddag. Till nubben sjögs naturligtvis "Grannas" och en del andra traditionella visor.

En klar uppfattning som alla delade var att såväl höstens surströmming som denna ärtmiddag **MÅSTE** bli en tradition.

STORT Tack till Sören och Kerstin för denna trevliga samvaro.

/Text o bild Websupporten

I spänd väntan på att ärtsoppan skall bli varm.

Årsmötet 2015

Detta år fick vi verkligen uppleva ett årsmöte, som kunde genomföras i bästa tänkbara väder.

Som vanligt inledde vi med en samling vid 16-tiden vid Fäbodstugan. Tack vare det härliga höstvädret genomfördes detta på utsidan. Ingen utom "kökspersonalen" kände för att gå in i stugan. Som vanligt bestod "kökspersonalen" av Sören och Liz Blomberg och som vanligt hade Liz bakat en god kaka som alla lät sig väl smaka av tillsammans med gott kaffe. En utomordentligt bra start på årsmötet.

Vi hade också långväga gäster i form av batterichefen, Lars Lagrell och likaså Lennart Carlsson från Stockholmsbatteriet. I övrigt var det i stort sett de som brukar delta i årsmötet, dock med ett undantag, Hans Gunnarsson, f d teknisk officer och som får anses tillhöra påläggskalvarna inom KFNA. Välkommen i kamratkretsen får vi säga!

Kring 1620 påkallade jag uppmärksamheten och manade deltagarna att bege sig till A4 grav.

Väl samlade där skedde en högtidlig ceremoni med kransnedläggning vid vår gravsten. Därefter lästes namnen på under året avlidna medlemmar och äskades en tyst minut.

Sedan följde en kort andaktstund ledd av vår egen pastor Håkan Nilsson. Vi sjöng de psalmer vi brukade sjunga och Håkan blåste i sin kornett, allt enligt traditionen vid dessa tillfällen. Man upplever att medlemmarna tycker att precis så här skall det alltid vara.

Nästa moment var att förflytta sig till A4, där vi inträdde i det nya biblioteket och hade fått låna en passande lärosal, G1351. Årsmötet avlöpte i vanlig ordning mycket smidigt. Styrelsen fick ansvarsfrihet och ekonomin befanns vara i gott skick. Valberedningens ordförande var lite stolt över att han rekryterat en kvinna, Jenny Granberg till styrelsen och detta applåderades av medlemmarna. Dessa fick också uppdraget att hitta nya och yngre, samt gärna ytterligare kvinnor till styrelsen.

I år hade vi återigen fått möjlighet att genomföra årsmötesmiddagen på Residenset, med Landshövdingen, Jöran Hägglund som vår hedersgäst. Han var ju dessutom värd på Residenset och framhöll åter hur uppskattade våra vackra kristallkronor var i byggnaden.

Vi åt en ytterligt elegant trerättersmiddag med renin-anlår som huvudrätt. Enligt tradition hade jag hittat pas-

sande viner till alla tre rätterna, och jag tror att alla som deltog ansåg att de fick en fin upplevelse till ett för den enskilde facilt pris.

Också enligt tradition tackade Lars Lagrell för maten och jag uppfattade i mitt samtal med landshövdingen att det nog kunde bli en tradition med vår årsmötesmiddag på Residenset. Avslutningsvis tackade jag Landshövdingen för att vi fick vara där och överlämnade vårt standar med ett förslag att det placerades i kapprummet, där också historien om A4 kristallkronor är placerad.

Efter kaffe och en god chokladtryffel avslutades middagen i salongerna ganska snart, eftersom det för vissa var arbetsdag i morgon.

Sten Bredberg

Städdag i Talldungen 2016

Städdagen utfördes den 12 maj 2016 i strålande väder och 14 grader varmt. Hela 20 arbetsvilliga kamrater hade mött upp denna dag – strålande!

Förmodligen var det vår mässofficer, kvm mm, Sören Blombergs förslag att bjuda på ärtsoppa med punsch, som gav extra dragkraft.

Under en och en halv timme var det hårt och effektivt arbete, som renderade i 25 fyllda sopsäckar, som kördes till återvinningen med bil och släpvagn. Så välkrattad har inte Talldungen varit på flera år.

Precis när vi var klara kom regnet och ovädret, så det kunde inte ha varit bättre tajmat.

Dessutom skapades en liten arbetsgrupp för mindre fysiskt arbete, som hann med att putsa allt silver i Kommandantshuset. En verksamhet som inte hade utförts under den senaste 10-årsperioden.

Efter detta samlades alla i Fäbodstugan till en mycket trevlig samvaro, där Sören serverade en utmärkt ärtsoppa och perfekt tempererad punsch.

Naturligt sjöng vi GRANNAS, så att timmerväggarna bågnade.

Den goda stämningen lovar att vi blir minst lika många nästa år.

Fäbodstugan i väntan på kommande städomsorger den 3 maj 2016

Kamratresa till Villingsberg 6-8 maj 2016

Resan för året kom att gå söderut till kända artilleritrakter - nämligen Villingsberg.

Villingsbergs läger och skjutfält ligger i Kilsbergen mellan Örebro och Karlskoga på gränsen mellan Närke och Värmland. Till skjutfältet gränsar också Bofors eget skjutfält.

Skjutfältet anlades 1943 genom inköp av herrgården och ett stort antal mindre skogsbruk och kom att omfatta c:a 11 300 hektar. Bakgrunden är 1942 års försvarsbeslut och uppsättandet av Bergslagens artilleriregemente, A 9 i Kristinehamn. Övade på fältet gjorde inte bara A 9 utan många andra förband, inte bara ur artilleriet. Artilleriskjutskolan, ArtSS var förlagd till fältet mellan 1942-1967.

Villingsbergs huvudbyggnad är uppförd i trä år 1752 och hade intill 1917 även två tillhörande flygelbyggnader. Herrgården har anor från 1650-t då det fanns ett järnbruk på platsen.

Det var ett femtiotal medlemmar som deltog i resan till Villingsberg som organiserats av sulbalternerna med Subbehövdingen Johan Danielsson i spetsen. Bussen från Östersund for vid nio och den från Stockholm halv tre. Timingen vid ankomsten var perfekt - bara några minuters skillnad! En del anslöt efter vägen och några kom resande i sina egna bilar.

Vid framkomsten tog Marcus Eliasson emot deltagarna och anvisade förläggning.

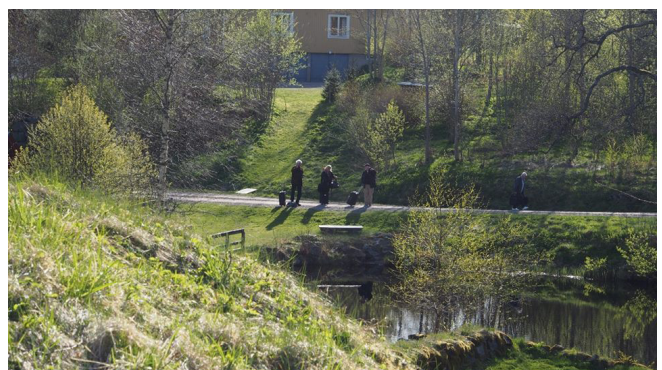

I Villingsbergs vackra herrgård inmundigade vi fredags- och lördagsmiddagarna.

Till höger, spången mot herrgården från förläggningen.

Vr: Förläggningen för de flesta. Hr: Med packning framåt!

Grillmästaren Johan Danielsson hade förberett grillen och skaffat lämplig huvudbonad.

Utfanför den vackra herrgården minglades det före middagen i det fina vädret.

Det krävs förstås en rejäl genomgång på trappan innan middagen. Johan och Marcus såg till att det blev bra.

C Mat

Den grillade middagen intogs i herrgårdens trevliga inandöme under livligt samspråk!

Samling för genomgångar i Karlskoga

Den ena gruppen började med genomgång och visning av Artilleriets nya pjässystem, den andra gruppen besökte SAAB dynamics där Mikael Jemth berättade om deras verksamhet.

Andäktigt lyssnande skaror under teoretiska genomgångar.

Nedan: Efter de olika genomgångarna samlades alla för att titta på pjäsen som Marcus Eliasson körde och visade.

ARCHER, är ett självgående eldrörsartillerisystem utvecklat av BAE Systems Bofors AB för Sverige. FMV har beställt systemet som en uppgradering av Haubits 77. Systemet utvecklas för att, förutom konventionell ammunition, även kunna skjuta XM982 Excalibur.

Besättningen består av 3-4 man, varav en förare och 2-3 operatörer. Pjässystemet kan om nödvändigt betjänas av förare och en operatör. Magasinet rymmer 21 granater, och systemet har en eldhastighet på 8-9 skott per minut. Fordonstypen är en Volvo A30E 6x6 med en vikt på 33,5 ton och en totallängd på 14,3 meter. Motoreffekten uppgår till 340 hk och toppfarten 70 km/h.

Med pjäsen ingår ett ammunitionsfordon som med hjälp av en vikarmskran och två personer kan ladda magasinet fullt (21 granater) på fem till åtta minuter beroende på utbildningsståndpunkt. Källa: Wikipedia och Marcus Eliasson.

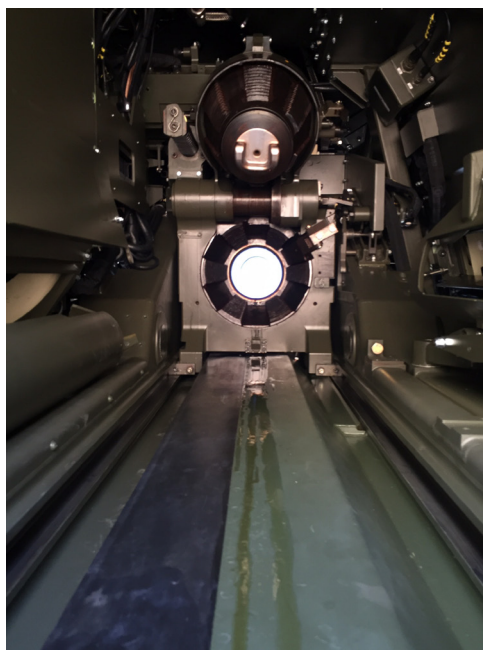
Granater (i Sverige)	Sgr 77, Sgr 77B BFL, Övngr 54/77, BONUS och EXCALIBUR
Kaliber	155 mm
Eldhastighet	8-9 skott/min
Effektiv räckvidd	30 km, 50 km med Excalibur
Primär beväpning	1 × FH 77 155 mm haubits
Sekundär beväpning	1× KONGSBERG fjärrstyrt vapen system med M2 Browning
Motor	Diesel 340 hk (250 kW)
Upphängning	6x6 individuell hjulupphängning
Operativ räckvidd	500 km
Hastighet	70 km/h (toppfart)
Vikt	33,5 ton
Längd	14,3 m (totallängd)
Kaliberlängd	L52 [c]
Besättning	2-4 man

Givetvis förevigade vi oss med ett gruppfoto framför pjäsen!

*De som planerade och genomförde denna fantastiska resa
Lars-göran Rutgersson, Mikael Jemth, Stefan Hansson
och Johan Danielsson.
Saknas på bilden gör Marcus Eliasson.*

Ett stort tack till er.

Artilleribataljon (idag) (91. och 92.)

- Stabs- och trosskompani
- Sensorkompani
- 1. pjäskompaniet (6 pjäser)
- 2. pjäskompaniet (6 pjäser)

Till höger:

*En blick in i Archers eldrör och
Teodor Granberg bekantar sig med pjäsen.*

Foto: Jonny Granberg

*I lastning av bussen mot Östersund
kl 06.15 söndag morgon.*

*Mot Östersund. Lite sömn med oerhört trevligt och roligt.
Den tidiga avmarschen berodde på att bussen skulle gå till
Stockholm senast kl:16.00*

Citat och bild Magnus Olofsson

*"Jag har efter denna dag åter blivit tryggt förvissad om att BAE SYSTEMS BOFORS har
fortsatt ytterst goda kunskaper i hur att bekämpa alla och envar som det förtjänar. "*

Så kände vi lite alla. Stolta Artillerister igen.

Ett stort tack till Johan Danielsson, Marcus Eliasson och Mikael Jemth för bra och väl genomförd resa med information och föreläsning.

Ett tack även till busschefer m.m. Lars-Göran Rutgersson och Sören Blomberg.

Styrelsen Kamratföreningen Norrlandsartillerister, Kf Na

A 4: sexspann nytt vid Tekniklandssäsongen 2016

Av A 4 kamraterna är det Bo G Olsson och jag, som engagerat oss mest i utställningsverksamheten på Teknikland och den museala delen av A 4.

Eftersom Veteranbilkubben uttryckt att de hellre vill jobba med andra saker än utställningsverksamhet, såg vi att det skulle bli utställningsyta över i kallhallen till Garaget.

Inför 2016 års utställningsarbete föreslog Bo G och jag tidigt att vi skulle försöka återskapa sexspannet, som ju hade varit en imponerande del av A 4 museum i gamla matsalen på A 4.

Idén godkändes direkt och vi insåg att vi hade ett inte helt lätt arbete framför oss.

Till att börja med gällde det att hitta den sk föreställaren bland all bråte, som var inpackat i förrådet på nedsidan av E14. Så småningom lyckades vi med det, och konstaterade att alla grejer verkade finnas. Föreställaren var också hyggligt välbevarad, eftersom den hela tiden stått inomhus i förråd.

Vi bestämde oss också tidigt att vi skulle byta ut ammunitionsvagnen, som var en del av sexspannet i A 4 museum till en kanon i stället. Alla våra utställningspjäser har ju varit utställda utomhus under besöks-säsongerna och därvid tagit en hel del stryk. Så småningom valde vi dock en 7,5 cm kanon m/02, som var i hyfsat skick, och dessutom hade samma gråa färg som föreställaren. Kanonen togs in i verkstaden och förbereddes för en uppsnygning till acceptabelt utställningsskick. Jag tog på mig uppgiften. Med hjälp av en lös platta från pjäsen, som togs med till Fresks, så blandades rätt färg till, så att den kunde bättringsmålas. Färgen var dessutom av en typ, som samtidigt var rostskyddsfärg, så man behövde bara slipa bort lös rost innan man bättringsmålade, vilket onekligen sparade mycket tid. Ett antal timmar lades ned på att putsa upp blanka delar och slipa bort lös rost. Efter detta, blev det målningsarbete som gick överraskande fort. En väldigt trevlig färg att jobba med och resultatet blev som sagt acceptabelt. Vår gamle pjäsrenoverare Stig Söderqvist hade säkert haft många invändningar, men i avsaknad av honom fick vi ju göra så gott vi förmådde.

Av detta fick jag dock blodad tand,

Hästarna inlyfta i garaget och uppställda för att kunna spännas för

för jag hade retat mig på att de 15 cm eldrör m/39, som ursprungligen stod vid ingången till A 4 museum hade nu ställt upp på motsvarande plats vid parkeringen för Teknikland. De hade farit illa under transporter och legat utomhus under många år, så jag bestämde mig för att försöka göra motsvarande uppförskning av dessa. Uppdraget blev att jag målade om dem helt och resultatet blev absolut bra, så att eldrören nu pryder sin plats. Få se vad kommande år utomhus gör med denna ommålning. (se bild föregående sida).

Under mitt arbete med uppförskning av ingående tygmateriel

hade Bo G med hjälp av Tord Andersson påbörjat arbetet med hästarna med alla seldonen, där även Rolf Maserius hjälpte till med viktig persedelvård. Vi övervägde om vi skulle kunna få till några ryttare, men kom fram till att våra befintliga dockor klarade med nöd och näppe att stå upp bredvid en häst, inte att sitta i ridställning, så så fick det bli. Klädsel i m/ä letades fram och tre st hästkarlar kläddes på.

Nu var det dags att börja planera för hur uppställningen skulle ske i Garaget. Först måste ett antal veteranbussar rangeras om, vilket definitivt inte var gjort i en handvändning.

Selningen har påbörjats, men än är föreställaren inte inkopplad.

Spannet och utställningen färdig för visning

De startade naturligtvis inte och mycket fysiskt arbete gick åt till att med hjälp av hjullastare och handkraft få undan bussarna.

När väl utställningsplatsen var klar visade det sig att väggen hade uppsatta röda dukar från tidigare utställningar med Veteranbilkubben. Dessa dukar var i en färg, som absolut inte passade som bakgrund till vårt 100 år gamla hästspann. Tog vi bort dukarna skulle i stället den korrugerade plåten bli bakgrund till spannet. Vi såg framför oss ett omfattande arbete för att få till en annan bakgrund. Då kom jag på den lysande idén att i stället rulla upp de röda dukarna och täcka dessa väggar med maskeringsnät. Det var lite pyssel att hänga upp dessa, men resultatet blev kanon, som vi artillerister säger.

Så kom vi slutligen till monteringen av sexspannet. Först fick vi lyfta in våra hästar, vilket vi gjorde med hjälp av hjullastaren, en madrass över gaffeln och hästen ovanpå med magen mot madrassen för att undvika skador. Gick galant. Det svåraste jobbet återstod dock. Ingen gammal hästkunnig fanns att tillgå. Med hjälp av gamla bilder och att seldonen lyckligtvis suttit kvar på hästarna under alla år, lyckade vi efter flera dagars arbete så småningom få ihop det, så att det i alla fall för en icke expert såg riktigt ut. Under arbetet med rangeringen av hästarna upptäckte vi att de var ganska vingliga och vid ett tillfälle föll en häst omkull, vilket naturligtvis skapade dramatik. Hästarna är i något slags

plastmaterial och känns inte alltför hållbart. Tanken på att ett ben kanske brutits av och hela projektet spolierats av detta var inte direkt lustfylld. Försiktigt reste vi upp hästen och konstaterade att den klarat sig i stort sett utan skador. Puh!

VD:s idé om att man kanske skulle låta föräldrar kunna lyfta upp sina barn på hästarna fick absolut förkastas. I stället gjorde vi en snygg repavspärning kompletterad med en varningsskylt "Rör inte hästarna, de bits!".

I vårt bibliotek hittade jag "Fältutrustningslista för ett fälthaubitsbatteri 10,5 m/10 från 1917. Det var en lista för ett fyrpjäsbatteri och jag förmodar att det var väldigt lite skillnad mellan 10,5 m/10 och 7,5 m/02 vad gäller utrustning i övrigt. I alla fall kunde man utläsa att batteriet hade en personalstyrka på 157 och det ingick totalt 144 hästar. Inte att undra på att det i fredstid fanns uppemot 600 hästar på A4.

För att ytterligare förbättra miljön och känslan för åskådarna skapade Torbjörn Pettersson en ljudvideo med typiskt hästklapper och gnägg, som går oavbrutet under dagtid.

Några dagar före årets öppning var vi klara med spannet. Bo G och jag var väldigt stolta över att vi gick i land med detta projekt och skänker en tanke till vår gamla museichef Curt Johansson, som en gång sett till att detta sexspann blev verklighet. Definitivt en sevärdhet under årets säsong på Teknikland.

Sten Bredberg

15 cm eldrören vid infarten till Garnisonen, nymålade!

*Kollar utställningen, ett år senare!
Foto: Teknikland, 170628*

A 4 Jaktförenings utveckling fram till idag!

Efter ett antal påminnelser från vår redaktör Mikael Andersson ska jag nu leverera en artikel till KfNA som beskriver vår jaktförening från starten och hur den sedan har ombildats fram till idag.

A 4 Jaktföreningen bildades den 3 maj 1944. Dessför innan hade jakten i stort sätt bedrivits lite hur som helst bland de anställda. Men på något vis upplevdes det som att man vid den tiden behövde skapa struktur och ordning kring jakten på Grytan varför man då valde att bilda en gemensam intresseförening för jakten på skjutfältet.

Den förste ordföranden för A 4 jaktförening var regementschefen överste Odenrick. Föreningens medlemsantal uppgick då till 10 stycken.

Området som man i huvudsak då hade att bedriva någon form av samordnad jakten på, var just Grytans skjutfält samt ett område nordväst om fältet förlagd kronopark (området som vi idag kallar för Kronstugsområdet dvs öster om Rödkullevägsskälet), skjutfältet vid den tiden var nog ca 2500 ha.

Passlottning inför jakten

Jaktlaget Grytan

Vägnätet som idag finns på fältet existerade inte alls i samma utsträckning år 1944, och det var därför en betydligt svårare hantering att bedriva jakt på ett effektivt sätt. Samtidigt var jakten på älg vid den tiden också ganska begränsad då tillgången av älgar var betydligt lägre än vad som är idag.

Jag kan tänka mig att dåtidens jakt verkligen blev mer ansträngande än vad vi idag kan avnjuta. Man bodde ute i baracker och fick säkert vakjaga stora delar av morgonen och kvällen under jakten för att finna ett byte och när lyckan blev att en älg fälldes, var det stora ansträngningar att få den hanterad till mat.

Ja, mycket har skett sedan 1944 då man bildade föreningen. Skjutfältet har utvecklats och markarealerna har växt.

Föreningen bytte sedermera namn till A 4 jaktvårdsförening och samtidigt skapades också mer fastlagda stadgar för föreningens verksamhet. Det inskrevs senare att jaktlagets medlemmar enligt Fortifikationsförvaltning

kontrakt högst fick vara 20 medlemmar där den aktuella regementschefen, skogvaktaren, och en representant från Fortifikationsförvaltningen hade ett fast medlemskap. Med andra ord kunde man högst ta in 17 medlemmar/officerare/civilanställda som jaktlagsmedlemmar.

Men med tiden har mycket kring jakten på A 4 förändrats. Den stora förändringen blev i samband med att regementet A 4 lades ned. Grytans skjutfält blev då en Östersundsgarnisons angelägenhet.

Fältjägarregementet utsågs då till att vara förvaltare över området Grytan

Älgjaksledare Leif Haglund med fälld älg

och försökte vid den tiden överta jakten från de fd medlemmarna vid A 4 jaktvårdsförening. Men vid den tidpunkten ändrades också förvaltnings ansvaret för skjutfälten. Det blev Fortifikationsverket som stod som markägare och regementet blev då nyttjare av området. Därför skrevs också avtalen kring jakten med de jaktlag som vid den tidpunkten hade jakträtterna över området.

Fältjägarregementet I 5 och den vid tillfället nedlagda artilleriregementet A 4 satte då sig ned och bildade en sammanslagning som skulle heta I 5 jaktvårdsförening som vid det tillfället gemensamt skulle hantera jakten över Grytans skjutfält, Torråsen fd A 4 övningsområde samt Dagsådalens skjutfält. Föreningen disponerade då sammanlagt ca 6000 ha. Medlemsantalet fastställdes då att vara maximalt 40 st jägare.

Men jakten praktiskt skulle i stort ske oförändrat d.v.s. Grytanslaget fd A 4 för sig (men A 4 jaktlag avstod Torråsen i syfte att jaktlagen skulle få lika stora områden att bedriva jakt på).

Så har nu jakten i stort hanterats fram till 2005 då även Fältjägarregementet har lagts ned.

Mark ägandet har heltiden kvarstått hos Fortifikationsverket men vid ombildandet 1997 blev vi som jaktförening (I 5 jaktvårdsförening) en civiljaktklubb med avtal direkt mot markägaren dvs. Fortifikationsverket.

Samtidigt har staten sålt bort markområden som påverkat jaktområdet vilket medfört att vi som arrendator idag har kvar ca 5700 ha.

Vi har dessutom under sista året insatt svårigheterna att vara två enheter (fd I 5 jvf och fd A 4 jvf) som var för sig ska jaga inom dessa områden, mycket på grund utav att Dagsådalens skjutfält är det enda aktiva skjutfält som "nationella försvaret" Fältjägargruppen på Frösön har att tillgå då de övar skarpt.

Detta har medfört att vi tvingats ihop på ett annat sätt än tidigare. Samtidigt skapar det ju förutsättningar att bli ett mer homogent jaktlag där vi känner varandra på ett bättre sätt.

Så inför jakten (älgjakten 2016) var vi tvungna att jaga älg gemensamt och vi var då 30 medlemmar som kunde delta ihop under jakten.

Och jag vill här som en av jaktledarna påtala att vi som förening faktiskt lyckades hantera detta bättre än förväntat. Visst var vi många, men det blev bra gemenskap och ett bra utbyte medlemmar emellan.

Som jaktledare är fokuset på säkerheten det primära, resultat avseende jakthyten ska alltid vara det sekundära. Men jag kan efter jakten 2016 konstatera att vi i stort fällde det som brukligt görs på dessa båda fält ihop varje år.

Leif Haglund (Jaktledare Grytans skjutfält)

Vår facebookgrupp

Du har väl inte missat att, förutom hemsidan, kfn.se så finns det också en facebookgrupp med namnet "Norrlands artilleriregemente A 4"? Mycket intressant dyker upp på dessa sidor från medlemmarna i gruppen, inte minst bilder från värnpliktstid och verksamhet. Några enkla exempel på bilder nedan.

Finns Du på Facebook?

Gå då med i gruppen!

/ Red

10,5 m/40 i Borgsjö

Foto: Sten Bredberg,

*A 4B och A 5 gravsten i Boden
smyckad inför allhelgona.*

Foto: Olle Tapper, 171104

Märke 43. infhaubbat

Foto: Calle Urban, 160925

Jämtlands fältartilleri, JFA har kommit att svara för saluten vid Försvarets och veteranernas dag som genomförs i Badhusparken i Östersund. Saluten skjuts med den 3-pundiga partikanonen m/1773. Manskabet är iförd såväl m/1794-1806 som m/1808. Vallsundsbron står kvar. Foto: JFA 2016

Bilder från Jämtlands fältartilleris verksamhet 2015-2017

även sida 6

Vi närmas oss 300-års markeringen av Armfältt fälttåg 1718-19. I augusti 2016 genomfördes en sommarmarsch i fälttågets spår över fjället i tidstrogn kläder, inkluderade besök på historiska platser av medlemmer i Jämtlands Fältartilleri, JFA och Westgötha Gustavianer, WG. Här har de tappra nått till Blåhammarens fjällstation.

Fr.vr. Daniel Backlund, Marianne Berndt Stange, Lars-Olof Larsson, Magnus Johnsson, Henric Tungström, Henrik Franzén, Christina Skoog Holmertz och Christer Johansson.

Stockholmsbatteriets Höstmönstring

När Stockholmsbatteriet har sin höstmönstring, denna gång 8/11-2016, bör någon från moderföreningens styrelse närvara.

I år hade jag som moderföreningens kassör möjlighet att ta på mig den uppgiften.

SAS tog mig ner till Arlanda, sedan tog jag Arlanda-bussen in till Stockholms centrum. Det började komma lite blötsnö.

Jag har gott om tid innan ja skall vara på Vanadis hotell så det blev en promenad för att uppsöka området där jag bodde 1977 (Art 60).

Burger King vid Odenplan fanns kvar, det blev en sen lunch. Promenaden fortsatte mot hotellet där jag fick mitt övernattningsrum.

Med "gäbortkläder" började vandringen mot Valhallavägen 104 och Militärsällskapets lokaler. Vilken tur att jag tog vinterskor för nu var det snö till fotknölarna.

Jag klev in på "mässen" före 18:00. Ett antal personer var redan där och några av dem kände jag igen från A4-tiden om inte på utseendet utan på rösten. Exakt 18:45 började årsmötesförhandlingarna vilket var ett av de snabbaste jag varit med om, där alla ledamöter omvaldes med ett klubbslag.

Efter årsmötet orienterade Lars Taraldsson om "Projektet Fordonsmonterad granatkastare, FMG"

Klockan 19:30 var Militärsällskapets Kalla buffé framdukad. Alla 37 tog för sig och lät sig väl smaka. Det blev både "Grannas" och "Lappgubben" mm.

Jag pratade lite om vår verksamhet samt svarade på frågor. Efter kaffe, tårta och gamla minen mm så avslutades kvällen med en promenad i djup blötsnö till hotellet. Jag blev väckt ett par gånger av snösvängen under natten.

Klockan 07:30 intog jag en godtagbar hotellfrukost. Utcheckning kl 08:00 för en promenad längs Sveavägen mot centrum.

Nu fick jag se hur man uppträder i Stockholm när det kommit snö. De bussar jag såg satt fast, bilarna blockerade gatorna och fotgängarna trampade upp en smal stig i snön.

Bussen mot Bromma var 20 minuter sen, flyget skulle gå 11:20 så jag hade gott om tid.

Efter incheckning kom första beskedet avgången framflyttad 2 timmar vilket följdes av flera framflyttningar.

Jag fick kliva på planet kl 20:00 och vi lyfte 30 minuter senare. Klockan 22:00 avslutades resan.

Arne Berglund
föreningens kassör

Sveavägen den 8 november 2016 (Foto: Arne Berglund)

Kamratföreningen 1936-2016 - 80 år!

Norrlandsartillerister.

För bildande av en kamratförening vid A. 4 hålles konstituerande sammanträde i regementets exercishus den 6 instundande juni kl. 13,00.

Såsom medlemmar i föreningen avses nuvarande och f. d. officerare, underofficerare, fast anställt manskap och värnpliktiga.

Skriftlig anmälan om deltagande i sammanträdet göres till regementskvartermästaren, A. 4, före den 5 instundande juni.

För i kamratföreningen anmälda medlemmar är tillfälle berett att samma dag kl. 14,00 övervara regementets högtidlighållande av »Svenska flaggans dag».

7446f

Regementschef.

7.5 8/6 1936
Kamratförening vid A. 4. Till det konstituerande sammanträde, som i lördags hölls för bildande av en kamratförening vid Kungl. Norrlands artilleriregemente hade infunnit sig ett hundratal personer.

Förslag till stadgar antogs och årsavgiften fastställdes till 1 kr. Dessutom skall utgå en engångsavgift av 30 kr. Årets högtidssammanträde skall hållas den 2 aug.

Till interimsstyrelse valdes överste Falk, regementspastor Öberg, borgmästare Wikström, löjtnant Ljunggren, kapten Strokirk, tygförvaltare Alsing, styckjunkare Edbom, kommunalordf. O. Lindahl, furir Hedlund och konstapel Engvall.

Miltärmuseiföreningen i Jämtlands län, Milmus Z under 2016

- utdrag ur verksamhetsberättelsen

I. Inledning

Den 9 februari 2006 såg Militärmuseiföreningen i Jämtlands län – Milmus Z dagens ljus. Den viktigaste uppgiften skulle bli att tillvarata, vårda och levandegöra det militära kulturarvet genom att bl.a. utveckla ett gemensamt garnisonsmuseum.

Efter 10 år kan man ställa sig frågan om vi lyckats med de ambitioner som lades fast på det första formella mötet?

Vi vågar påstå att Milmus Z i alla avseenden svarat upp mot de förväntningar som diskuterades och de mål som fastslogs i föreningens första skälvande timmar. Idag är vi jämte Jamtli bärande fundament till Jämtland Teknikland AB och vi har ett garnisonsmuseum som väcker beundran och även utvecklas varje år. Många besökare från när och fjärran visar sin uppskattning genom vänliga kommentarer och ”ryggdunkar”.

Vi har också lyckats sätta en regional prägel på vår militära historia – alltifrån det Armfälttska fälttåget 1718/19 till tidigt 2000-tal då garnisonen avvecklades. De separata utställningarna rörande agenter och kurirer i vårt område under 2:a världskriget tillsammans med Armfältts återtag 1719 är särskilt uppmärksammade.

II. Medlemmar

Vid årets slut hade föreningen 50 medlemmar (61 år 2015). Av dessa var 6 stycken organisationsmedlemmar, nämligen:

- Kamratföreningen Försvarets tekniska officerare,
- Kamratföreningen Norrlandsartillerister, Kf NA,
- Kungl. Jämtlands Flygflottiljs kamratförening,
- Fältjägarföreningen, FjF,
- Jämtlands Fältartilleri, JFA,
- Flottans män.

III. Årsmöte 2016

Föreningens årsmöte genomfördes tisdagen den 16 februari 2016 kl.18:30 i Café Kronan på Teknikland.

Infarten, 21 juni 2016.

Foto: Sten Bredberg

IV. Styrelsens sammansättning

Ordförande Göran Jonsson

Vald till årsmötet 2018.

Ledamöter:

Sten Bredberg (Kf NA)

Vald till årsmötet 2018.

Vice ordf. Bernth Ohlsson (KJFKf)

Vald till årsmötet 2018

Sekreterare

Sven-Ove Abrahamsson

Vald till årsmötet 2017. Kassör

Kaj Sandström (KamrAtoff)

Vald till årsmötet 2017.

Stig-Björn Sundell

Vald till årsmötet 2018.

Jan-Anders Jacobsson (FjF)

Vald till årsmötet 2017. Webbmaster

Suppleanter:

Bo Johansson (KamrAtoff)

Vald till årsmötet 2017

Bo Olsson (KfNA)

Vald till årsmötet 2018.

Tord Andersson (KJFKf)

Vald till årsmötet 2018

Mikael Johansson (FjF)

Vald till årsmötet 2017

V. Verksamheten

Den övergripande målsättningen för verksamheten, har som tidigare år varit att fortsatt utveckla och förmedla nya koncept och intressanta upplevelser bland våra utställningar och aktiviteter, i och kring Garnisonen. Temat ”agenter och kurirer” har utvecklats

Peter Edling kollar vaken!

Foto: Teknikland, 2015-08-03

ytterligare, bl.a. i samarbete med Järnvägmuseiföreningen. Genom uppbyggnad av en modell av järnvägsbanken vid Stora Helvetet väster om Storlien, ges en beskrivning av den strategiska platsen som Storlien utgjorde vid ett eventuellt angrepp av tyskarna mot Sverige under andra världskriget. Teknikland och Militärmuseiföreningen deltar bland många aktörer i marknadsföringen av den stundande ”300-års markeringen år 2018”. För att ihågkomma och synliggöra de dramatiska händelserna kring Armfältts karoliner 1718-1719 har karolinertemat kompletterats ytterligare genom att plats avdelats i Slussen in mot utställningshallen. I vår strävan att ge utställningarna en

*Vaktchefen haffar en beväring på väg att planka över A4 staket. En natt förra året var det någon som stal vaktchefen. I år är vaktchefen fastlåst med kätting.
Foto: Sten Bredberg, 160726*

mer lokal prägel, inleddes arbete under den gångna hösten med att anpassa filmsalen till utställningsyta och för att ge plats till en ny utställning. "Soldatliv" som är arbetsnamnet för utställningen skall ge besökaren flera perspektiv på hur det var och alltjämt är att göra lumpen i Östersund. Under ett antal år har vi undersökt möjligheterna att ge plats för A 4 sexspann. Efter diverse omdispositioner av utställningarna i Garagets kallhall, kunde vi inför den gångna säsongen bygga upp en miljö med sexspannet som huvudattraktion. Smärre justeringar och uppdateringar har också gjorts kring temat internationell tjänst samt utställningarna utomhus.

Arbetet med två av de tre långsiktiga projekten har kunnat fullföljas genom stort engagemang från grundarföreningarnas medlemmar. Föremålsprojektet som fortsatt finansieras genom medel från SFHM har bedrivits på större bredd. Inom ramen för projektet har också viss utgallring av materiel inletts och detta främst för att skapa ökat utrymme för de förnödenheter som skall behållas. Fotoprojektet har utöver arbetet med att dokumentera föreningarnas fotoarkiv i databasen PRIMUS, resulterat i två fotoutställningar. Under våren utställning om I 5 och under hösten en bildberättelse om A 4. Bägge utställningarna visades under några veckor i Jamtli café. Den tidigare utställningen om Frösö läger och utställningen om I 5 finns också

dokumenterad i föreningen Gamla Östersunds årsskrift 2016.

Ett av föreningens ändamål i enlighet med stadgarna är att "aktivt verka för att traditionsbevarande verksamhet bedrivs och att sprida kännedom om Jämtlands läns försvarshistoria". Inom ramen för detta ändamål deltar föreningen i projektet "Sveriges militära minnesmärken". Projektets syfte är att bl.a. identifiera, förteckna existerande minnesmärken i Jämtland och i samverkan med lokala aktörer, klarlägga framtida ansvarsförhållanden beträffande dess vård och underhåll.

Husvärdskapet i Garnisonen har även den gångna säsongen fungerat och detta tack vare ett stort engagemang från ett förhållandevis fåtal medlemmar i grundarföreningarna. Som en konsekvens av ett minskat intresse och svårigheten att engagera flera, kommer systemet med husvärdar att överses inför säsongen 2017.

Antalet inlösta besökare under den gångna säsongen, är sedan Teknikland öppnande 2010 den bästa, därmed kan också bolaget inkassera den högsta entréintäkten sedan starten. Att antalet besökande ökar visar på att Teknikland med ett förhållandevis stort militärhistoriskt innehåll alltjämt är ett intressant och lockande besöksmål.

VI. Ekonomi

Föreningens ekonomi är god. Förutsättningarna för en ekonomisk tillväxt är dock att projekt- och utveck-

lingsbidrag fortsatt beviljas. Under året har aktiekapitalet i Teknikland fördubblats och av årets överskott har en materielunderhållsfond upprättats. De disponibla medlen finns på Länsförsäkringar bank, placerade på rörelse- och placeringskonto. Inget av dessa konton är f.n. räntebärande.

VII. Slutord

Det är viktigt att vi inte sätter oss till ro utan fortsätter att utveckla vårt museum. På önskelistan står en fotoutställning under arbetsnamnet "Soldatliv", särskilda forskarplatser, utveckling av vapensimulatorer, ytterligare fordon i skydd av en stor stolplada och inte minst en ingående inventering och dokumentation av våra föremål och materiel. Allt kommer inte att kunna realiseras det närmaste året, men de utmaningar som ligger på stormavstånd skapar fortsatt intresse hos alla som på olika sätt engagerar sig i vår militära historia.

*Camouflagemålning av
pjästerrängbil 40*

Foto: Teknikland, 2015-11-26

*Tekniklands VD, Richard Wahlström
Foto: Teknikland, 2015-10-22*

Norrlandsartilleristerna i finska inbördeskriget 1918

Krigets bakgrund

Dagens finska försvarsmakt med artilleri har sina rötter i ett blodigt inbördeskrig som kostade 38 000 människor livet. Finland hade förklarat sig självständigt från Ryssland den 6 december 1917. Förutsättningen var kaoset i det ryska imperiet efter nederlaget i första världskriget. Februarirevolutionen utbröt 1917 och den ryska armén hamnade i ett upplösningstillstånd – så även i Finland. Två motstridiga privata arméer bildades i Finland, arbetargarden och skyddskårer. Ingen stod över partierna. Startskottet för inbördeskriget var när den borgerliga regeringen 25.1.1918 upphöjde skyddskårerna till landets reguljära krigsmakt. Tvärs över landet bildades en front från Bottenhavet till den ryska gränsen vid Karelska näset.

Det finska inbördeskriget utgör ett praktexempel på amatörernas krig. Sedan 15 år saknade landets manliga befolkning militär utbildning. När värnplikten från 1878 ersatts med rysk värnplikt 1901 utbröt värnpliktsstrejker runtom landet. Det ledde i sin tur till att ryssarna avskaffade den finska armén. Istället ryckte ryska trupper in i landet.

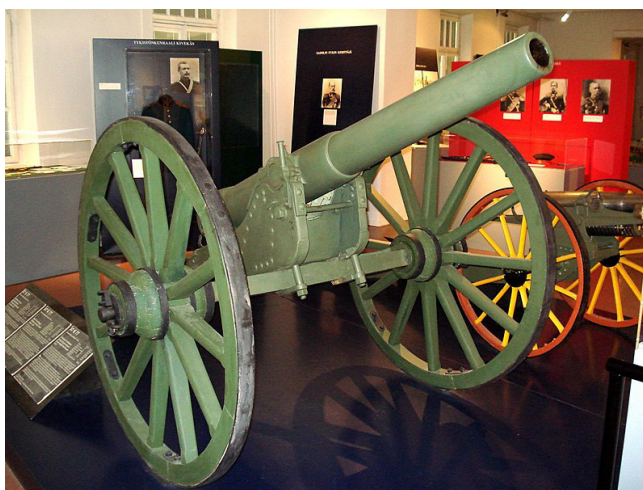
När socialdemokraterna och det röda gardet gjorde revolution 27.1. tvingades den borgerliga regeringen fly till Österbotten medan folkkommissariatet etablerades i söder. Samtidigt avväpnade skyddskårerna i Österbotten under överbefälhavaren Gustaf Mannerheim de ryska trupperna. För att slutföra kampanjen behövdes kompetens för att organisera även ett funktionsdugligt artilleri. Det finska artilleriets uppkomst är intimt förknippat med en svensk greve: reservkaptenen vid Svea artilleri (A 1), Adolf Hamilton.

I Stockholm organiserade sig aktivistiska krafter för att samordna den svenska hjälpen. Föreningen Finlands vänner bildades 2.2. Militär expertis anlätades för att välja ut 50 artillerister och kontrollera med myndigheterna. Därigenom kom elva av nitton finska batterier att ledas av rikssvenskar. Det sista batteriet skickades till fronten vecka 14 under befäl av Rikard Hedblad, sergeant vid Norrlands artilleriregemente (A 4).

Artilleriskolan i Jakobstad¹

Greve Adolf Hamilton avreste från Stockholms Centralstation 7.2., passerade ett par dagar senare gränsälven och anmälde sig 10.2. på Mannerheims högkvarter i Seinäjoki. Tre dagar senare utnämndes han till chef för den s.k. Artilleriskolan i Jakobstad. Han blev även stadens kommandant. En intensiv utbildningsverksamhet igångsattes. Schemat var strikt. Efter frukost som serverades 07.30 tränades manskapet fram till 17.30 med en timmes lunch. Efter 21.30 förbjöds vistelse utanför kasernområdet och på logementet skulle råda tystnad. Den korta undervisningen på två veckor hölls huvudsakligen på svenska

¹ Uppgifterna härrör i första hand från Eric Appelroth, Artilleriskolan i Jakobstad. Kort historik. Jakobstad 1968; Jyri Paulaharju, Suomen kenttätykistö historia, I. Helsingfors 1989; Teppo Aarnio, Ruotsalaiset upseerit valkoisen armeijan ylemmässä johtojärjestelmässä 1918. Opubl. Jyväskylä 1995; Juhani Vakkuri, Artilleriskolan i Jakobstad. Grundandet av den vita arméns artilleri vårvintern 1918. Kookola 2008.

87 mm lätt fältkanon m/1877,
här på Museomilitaria i Tavastehus (f.d. Artillerimuséet)
Bild: Wikimedia commons, foto av user: Balcer, 2006-06-18

87-мм полевая лёгкая пушка образца 1877 года

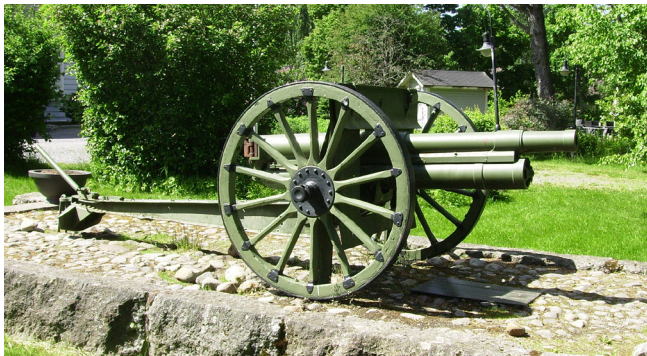
Konstruktion:	Krupp
Vikt:	445 kg
Eldrör:	87 mm (24 kalibrar långt)
Elevation:	0-20°
V ₀	445 m/s
Skottvidd:	6,5 km

Kanonen är snarlik den svenska 8,4 cm kanon m/1881 och var i likhet med den inte försedd med rekylhämning. Idag finns fem pjäser bevarade.

Kaptenen vid A 1 greve
Adolf Hamilton som finsk
överste i artilleriet. Ob-
servera uniformen och den
”svenska” gradbeteckningen.
På armbindeln står
”Tykistö”.

av rikssvenska officerare. Batterierna indelades visserligen i svensk- och finskspråkiga, men majoriteten av artilleristerna värvades på den omgivande svenskspråkiga bygden. De fin-

76,2 mm divisionskanon m/1902

Vikt 1092 kg, 30-kalibrars eldrör, granatvikt 7,5 kg, elevaton -3° till 17°, VO 589 m/s, skottvidd 8,5 km, 10-12 sk/min. Motsvarar svenska arméns 7,5 cm kan m/02.

Foto: Henrik Saxenius 2016
(Lempäälä, utanför Villa Hakkari)

skspråkiga hamnade i första hand på batterier organiserade av jägare, finska frivilliga i den tyska armén som börjat återvända mot slutet av februari. Strömmen av underofficerare och manskap från Sverige var successiv, vilket försvärade planeringsverksamheten.

Artilleriskolan organiserades efter Hamiltons idé i en stab, en ammunitions- och vapendepå, en hästavdelning och en utbildningsavdelning. Till chef för utbildningen utsågs en officer vid A 1, till depåchef en löjtnant vid Boden-Karlsborg (A 8). Artilleripjäserna – som erövrats i samband med avvärjningarna av ryssarna – tarvade reparation och komplettering. Maskinparken innehöll olika modeller: 76 mm kanoner, 105 mm kanoner och 122 mm haubitser, men stommen kom att utgöras av 87 mm kanoner med styv lavett. Orsaken var att denna modell hade tillräckligt med ammunition. Enligt Mannerheims order skulle Hamilton skyndsamt organisera och utbilda fyra batterier. Att han p.g.a. politiska skäl tvingades refusera militärer med bakgrund i den ryska armén försvärade arbetet eftersom dessa besatt den bästa kompetensen avseende de ryska pjäserna. Ett batteri bestod av ett par pjäser. Orsaken till den mindre skalan var bristen på rutinerat befäl och att pjäserna var lättare att hantera i mindre doser av ett oskolat manskap. De två första batterierna avreste till fronten 20.2. (vecka 8). Nästa fyra skickades ut 2.3. (vecka 9) med telefonpatruller. Telefonen var nödvändig för eldledning. De senare fyra batterierna var också bättre rustade för vintersäsongen. Kvaliteten blev bättre och bättre. Från Sverige kom inalles 21 officerare, fem underofficerare, 56 furirer och 58 menige till artilleriet. Många betraktade erfarenheten i Finland som en karriärmässig hävstång. Samtliga riks-svenska underofficerare och furirer upphöjdes exempelvis till fältväblar. I det reguljära vita artilleriet figurerade 22 norrlandsartillerister. Hamilton själv erhöll fronttjänst 13.3. (vecka 11).

Vägen till Tammerfors

Den vita generaloffensiven startade 15.3. (vecka 11). Det var meningen att fienden skulle krossas utanför det röda fästet Tammerfors, men p.g.a. motgångar tvingades krigsledningen rita om skrivbordsprodukterna. Därför ägde den avgörande striden rum i och omkring Tammerfors. Staden cernerades från och med 20.3. (vecka 12). Tammerfors var Folkkommissariatets starkaste fäste i norr. Det var landets främsta industristad med en stor arbetar-

stam. Att striden skulle bli hård var föga överraskande, men den grad av svårighet de anfallande mötte fick högkvarteret att tänka på andra alternativ, t.ex. en attack på Viborg vid den ryska gränsen. Mannerheim menade emellertid att armén måste vinna en stor seger enär Tyskland aviserat sin snara ankomst på krigsscenen. Östersjödivisionen, 10000 tyskar, skulle stiga iland vid Finska viken. Tammerfors måste alltså falla.

En procent som deltog i denna operation var riks-svenska frivilliga. Efter några dagar måste Mannerheim sätta in reserver. Svenska brigaden, infanteriförbandet om 300 man, kastades in på skärtorsdagen 28.3. med 17 man i stupade. Moder Sveas gossar fick sitt elddop. Efter en paus kastades förbandet in igen 3.4. Den här gången skulle artilleriförberedelsen bana vägen för fotsoldaternas stormande kolonner. 02.30 brann det första skottet av. Till sin far skrev Hamilton att det var "ganska lustigt att ha varit med om det största slag i Norden, som någonsin utkämpats".² Över 70 röda och vita artilleripjäser medverkade med över 5000 skott. 126 fastigheter brann ned med resultat att över 500 familjer blev hemlösa. Den 20-årige norrlandsartilleristen, studentfuriren Hilding Bakke från Östersund, son till en handelsman, var vid tillfället fältväbel vid 20:e batteriet:

Blixt på blixt lyste fram ur nattmörkret; det var som hade en kran av eldblommor lagts rundt staden. Här och var började det brinna. I skenet av eldarna kunde man se mörka figurer skynda fram och åter – mest åter. Det var ett storslaget skådespel.³

Eftersom de finska fotsoldaterna misslyckades med att ta det område som artilleriet erövrat genom sin förberedelse, så som artilleristerna såg det, kastades svenska fotsoldater in, Svenska brigaden. Ytterligare 14 rikssvenskar stupade. Inte förrän efter sega gatustrider kapitulerade de röda 6.4. Striden hade varit mycket hård. En tredjedel av krigets stupade föll i Tammerfors. Över hälften av rikssvenskarna stupade också där. Ätminstone 29 norrlandsartillerister förekom i brigadens led. De klarade sig bra. Däremot avled den 23-årige artillerifänriken Nils Erik Andersson-Carlo, t.o.m. kyrkobokförd på A 4, efter en blindtarmsoperation 10.5.1918 på sjukhus i S:t Michel.

Krigets tyngdpunkt flyttades österut, till Karelen. Den vita hären omorganiserades i västarmén och östarmén. Den senare skulle ta Viborg. Tillsammans med tyskarna ur Östersjödivisionen, som avancerade söderifrån, skulle västarmén rensa och pacificera västra Finland. Samtidigt flyttades artilleriskolan från Jakobstad till Tammerfors. I samband med detta övergick många norrlandsartillerister till artilleriet. Hamilton övertog chefskapet 10.4. Men handlingsutrymmet hade minskat betydligt. Mer än tidigare måste han ta hänsyn till andra aktörer, allt kännetecknat på en stabiliserande krigsorganisation med ökade byråkratiska inslag. Fortsättningsvis måste han ansöka om krigsmateriell och förnödenheter. Det var inte längre fritt fram. Personliga schismer försvärade verksamheten också.⁴ Samtidigt anlände fler och fler "artillerisvenskar". Omdömet om dem var inte odelat positivt. Stockholms-Tidningens korrespondent riktade uppmärksamhet mot

2) Hugo Hamilton, Dagböcker, II. 1917-1919. Stockholm 1956, s. 243.

3) Gefle-Posten 22.4.1918

4) Aarnio 1995, s. 122

suspekta "hemmagjorda" uniformer.⁵ Tammerfors rikssvenske garnisonschef ville att Finlands vänner skulle riva kontrakt med officerare som "draga ned svenska anseendet och namnet."⁶ "Ingen av dem har varit ute vid fronten", erinrar sig Conrad Carlsson ett par decennier senare. "De ha fått ut sina tvåusen mark, skaffat sig granna uniformer och tillbringa dagen ute på restauranger och nätterna hos gatflickor. ... Det svenska namnet står inte i synnerligen hög kurs här på artilleriskolan."⁷ Sex norrlandsartillerister kan identifieras som anlända efter Tammerfors fall. Inalles elva norrlandsartillerister samlades på artilleriskolan, exempelvis konstapel Carl Hedberg.

Svenska brigaden försågs under sin nye chef överste Harald Hjalmarson med ett halvbatteri. Den 35-årige ciselören Hedberg, tvåbarnspappa från Gustavsberg, blev chef. Allra bäst kan man följa Hedbergs strider i Einar Lundborgs memoarer på Krigsarkivet. Omkring 25.4. började rödgardisterna överge sina linjer för att dra sig längre österut. Förföljelseoperationen igångsattes. 26.4. erövrade Svenska brigaden "Finlands Lessebo", dvs. brukssamhället Valkeakoski. Upprensningar i den vikande fiendens spår följde. 2.5. träffade brigaden på en tysk cykelburen bataljon. "Efter det stora notvarpet i Lammi och Koski, där det sista röda stemmet fångades i våra garn, voro de egentliga krigsoperationerna avslutade", skrev Bakke.⁸

Efter den stora segerparaden genom Helsingfors 16.5. avgick överbefälhavaren Mannerheim. Hans efterträdare meddelade 8.6. att de rikssvenska krigsfrivilligas kontrakt inte skulle förlängas efter 31.7. Endast finska och tyska officerare skulle tjänstgöra i finska armén. De rikssvenska officerarna lämnade landet 13.6. De hade fått semester med bibehållen lön. Tyskarna övertog organiseringen och utbildningen av det finska artilleriet. Det vita Finland såg nämligen sitt främsta stöd i det kejserliga Tyskland. Tyskarna kunde stödja Finland när Ryssland ånyo reste sig från sitt svaghetstillstånd.

Till en början kammade tyskarna hem spelet. Men rikssvenskarna kom som god tvåa. Den tyska armén led nederlag i världskriget och Östersjödivisionen hemförlövades. Svenskarnas insats i Finland glömdes snart bort i Sverige. Ändock säger medaljer något om hur många som hade krigat på ett förtjänstfullt sett. 953 medaljer delades ut till rikssvenskar.⁹ Som kollektiv erhöll man flest medaljer vid sidan av stupade och sårade.¹⁰ Norrlandsartilleristerna fick 30 medaljer, varav drygt hälften var frihetsmedaljer av 1:a klass. Idag utgör Svenska brigaden sinnebilden för den svenska hjälpen till Finland 1918.¹¹ Resten är i stort sett glömd historia. Icke desto mindre utgör artilleriskolan grundplåten i det finska artilleriets historia. Hamilton betraktas idag som grundare.¹²

5) Stockholms-Tidningen 28.4.1918

6) Aarnio 1995, s. 46

7) Conrad Carlsson, Okänd svensk soldat. Stockholm 1937, s. 107

8) Gefle-Posten 10.6.1918

9) Medaljer som återtogs borträknas, se Riksarkivet (Helsingfors). Kunianmerkkivaliokunta. Kun-1/29-30.

10) Lassi Kaipainen, Ruotsin sotilaallinen apu valkoiselle armeijalle 1918 – toteutumaton haave? Ruotsalaisten vapaaehtoisten upseerien merkitys valkoiselle armeijalle. Opubl. Helsingfors universitet 2002, s. 205f.

11) Jan Olov Näsman, Till Finlands räddning och Sveriges heder. Svenska Brigaden i det finska inbördeskriget 1918. Helsingfors 2012, s. 169, 197.

12) Uppslagsverket Finland, "artilleri". Borgå 1982

Vem var norrlandsartilleristen?

Conrad Carlsson från Stugun i Jämtland var furir vid A 4, men låg på ett batteri i fästningsstaden Boden. 1910-27 var nämligen en division förlagd där. Carlsson var en av dem som rymde till Finland – många furirer rymde från Östersund och Boden. "Jag var i full uniform och medförde en svensk armébrowning jämte hundra skott", skrev han. "På ett hotellrum [i Haparanda] sprättade jag bort band, gradbeteckning och igenkänningstecken på uniform. Jag höll mig på rummet tills fram mot aftonen. Då promenerade jag i skydd av mörkret över isen [Torne älv]."¹³

Regementets huvudsakliga förläggning var emellertid kasernen vid Regementsgatan i Östersund. Hur många krigsfrivilliga var norrlandsartillerister? 38 anger tidskriften Norrlandsartilleristen 1941. I jämförelse med mitt register är det 48.¹⁴ Bland artillerister inom frivilligrörelsen var norrlandsartilleristerna flest efter sveaartilleristerna. Många var underbefäl av manskapet, 21 furirer. Fem hade genomgått underofficersskolan. Den högsta svenska graden var löjtnant. 20 var födda i Norrland, sex i Jämtland, åtta i Götaland, elva i Svealand. En var dansködd. Tittar man på kända civila yrken framträder många kroppssarbetare bland fäderna, men bland norrlandsartilleristerna själva är kroppssarbetarna färre. Många hade höjt sig socialt: journalist, kamrer, ciselör, lantbruksinspektör, skogsbokförare. Tre var studenter. Många var stamanställda militärer, en del t.o.m. "ensamma pojkar" fostrade i kasernmiljön. Ett par var söner till ogifta mödrar. Den manliga giftermålsåldern var 28 år och 75 procent av samtliga krigsfrivilliga var yngre. Som jämförelse var 58 procent av norrlandsartilleristerna yngre (28). Åtta var gifta.

Över hälften av värningsorterna är kända. Nio värvades i Östersund. En del rekryterades av finska legationen i Stockholm och kom troligen iväg tidigare. Ankomstdatum är känt för tre femtedelar, framför allt för sådana som anslöt sig till Svenska brigaden. Arton norrlandsartillerister kom fram till vecka 14. Troligen var de fler. Fem norrlandsartillerister upphöjdes till batterichefer: tre för ordinarie artilleribatterier, ett par för ett sprängkommando resp. ett granatkastarbatteri. Samtliga utbildades i Jakobstad.

Några norrlandsartillerister i krigsverksamhet

Kapten Georg Michaelsson var chef för 21:e batteriet, löjtnant Rikard Hedblad för 16:e batteriet och fältväbel Carl Hedberg för Svenska brigadens batteri. Kapten Sture Appelberg var chef för 4:e sprängkommandot, som spelade en viktig roll under Tammerforsoperationen. Ett sprängkommando skulle utföra förstörelsearbete för att försvåra fiendens verksamhet, som att spränga järnvägar och broar. Man förde med sig mängder av spräng- och tändmedel och var materiellt likvärdiga med svenska

13) Carlsson 1937, s. 18

14) Före jämförelsen med Norrlandsartilleristen hade jag 39 personer. Listorna är delvis överlappande men inte identiska. Ett par från Norrlandsartilleristens register är oidentifierbara och exkluderas efter jämförelse med mitt register, nämligen furir D.O.S. Olsson och J.G. Persson. Tre som anförs i Norrlandsartilleristen, B. Kjellberg, C.A. Persson och E.T.S. Frisk, bokförs i mitt register som A 5 (Upplandsartillerister). Förklaringen till diskrepansen måste vara att många under sin karriär tillhört olika regementen, och att variationerna inte iakttagits i mitt register. Norrlandsartilleristen torde ha bättre koll på sina krigsfrivilliga. Uppgifterna kan kontrolleras på Krigsarkivet.

Kaserngården 1930-tal (vykort) Wikimedia commons

ingenjörtrupper. Appelbergs förband sprängde banan i Lempäälä mellan Tammerfors och Helsingfors. Därigenom isolerades det röda Tammerfors. Den 32-årige gifte mannen var en journalist från Eskilstuna. Sedermera skrev han ett antal spänningsromaner och deckare.

Den 30-årige läkarsonen, Michaelsson från uppländska Östhammar, "Mickel" som han kallades, skickades till fronten 29.3. med två 122 mm haubitser. Framför allt deltog han i bombardemang av röda ställningar vid Lempääläfronten.¹⁵

Den 26-årige löjtnanten Uno Härdelin, född i Ljusdal i Hälsingland som son till en fanjunkare, representerar i första hand ställningskriget efter Tammerfors fall vid Lempäälä. Granatkastaren, "granatenwerfer", användes under världskriget just vid skyttegravarnas ställningskrig. Den kunde skjuta fem skott per minut över ett avstånd på max 500 meter, vilket gav taktiska fördelar. I Härdelins batteri tjänstgjorde åtminstone tre svenskar, t.ex. den 21-årige furiren Conrad Carlsson.¹⁶

Den 36-årige sergeanten Hedblad från jämtska Rödön, änklings son, skickades från Jakobstad till Tammerfors 3.4. Hans mor härstammade från en svenskspråkig familj i Pyttis. 59 år gammal skrev Hedblad ned sina minnen.¹⁷ Däri framgår att hans batteri dagen efter Tammerfors kapitulation beordrades till Nokia, nordväst om staden. "Sedan blev det bara mindre skärmytslingar här och där vid förföljningen av de röda styrkorna, som raskt drogo sig söderut." På Ernst Linders stab, en rikssvensk överste som upphöjdes till generalmajor 13.4., beordrade Hedblad att marschera 25 km mot sydväst.

Vi anlände till Sarkola vid 5-tiden på morgonen, där jag anmälde mig för bataljonschefen [major Karl Lillier från Stockholm, det svenska bombflygets fader] och fick en orientering om läget. Bataljonen låg ensam i Sarkola och hade emot sig – som majoren trodde – en styrka på minst tusen man, varför han ansåg att ett batteri var behövligt för att understödja bataljonen vid anfall. Vår ankomst måtte ha blivit upptäckt av de röda fort nog, ty ett par timmar efter vår ankomst, kom det rapport från bataljonens bevakningspatruller, att de röda börjat draga sig ur sina ställningar och gå bakåt, varför jag fick order om att med batteriet vara marschklar igen.

09.00 var Lillier och Hedblad redo. Efter två timmars marsch mot Tyrvis drabbades truppen av kulspruteeld. Från ett backkrön öppnade artilleripjäserna moteld. "Efter tredje skottet blev det fullträff." I redogörelsen förekom-

mer en lucka på omkring sex dagar. Efter reorganisation 15.4. överfördes Hedblad till 4:e artilleriavdelningen under major Nils Palme. Finland skulle rensas från bolsjevikerna. Hedblads batteri deltog i Linders avancemang i Kymmenedalen i östra Finland. I Pyttis kapitulerade det röda gardet. Därefter förlades Hedblad till Metsäkyli, 10 km norr om Fredrikshamn. Överbefälhavarens telegram till Linder var översvallande: "Jag tackar Eder och Edra tappra trupper som intagit fiendens sista stödjepunkt i vårt land." Linder erhöll frihetskorset av första klass. Det är intresseväckande att Hedblad står med sin distinkta mustasch på ett foto i Norrlandsartilleristen, samtidigt som han hade anslutit sig till Svensk Opposition, en nazistisk organisation bildad under finska fortsättningskriget 1941.¹⁸

Norrlandsartilleristernas svanesång

30.5. återvände 560 man ur Svenska brigaden hem. Stuguns storbönder bjöd Conrad Carlsson med far till gästgivaregården. "Det är fars högtidligaste tillfälle här i livet." Samtidigt samlades traktens "hemmabolsjeviker" för att protestera, kasta sten och ropa invektiv och pejorativa benämningar.¹⁹ Även på kasernen i Östersund upplevdes motstånd. "Många hånade mig för mitt frihetsskors. Även bland mina underbefälskamrater fanns det helt röda inslag."²⁰ Protesterna sanktionerades av arbetarrörelsen. Detta fick olika konsekvenser för norrlandsartilleristerna. Av 17 poster i Polisunderrättelser, en publikation som spred information om efterlysta, dömda och friviliga till myndigheterna, förekom endast tre poster före 1918. Rymningar från regementen och tillgreppsbrott var vanliga 1918 och 1919. Åtminstone femton norrlandsartillerister anmälde intresse för att delta i det estniska frihetskriget 1919. "Jag läste i dagstidningen om att den svenske major Ekströms [korpral vid Upplands artilleriregemente; chef för Vasa regemente i Finland] frikär drivit ryssarna tillbaka vid Wessenberg [Rakvere]. Oron inom mig vill inte ge sig. Jag hade inga verkliga kamrater här. Livet var trist och långsamt. Tjänstgöringen blev mig till leda på grund av alla små gliringar jag fick uppbära. Jag måste i väg."²¹ Carlsson rymde igen – till Estland. Även Hedberg, Hedblad och Härdelin visade intresse.

Ingen finns idag kvar. 17 norrlandsartillerister avled före andra världskrigets slut. En fältväbel vid 15:e batteriet begick självmord 1925 vid 46 års ålder. Bakke avled 1926 av kronisk lungsjukdom bara 27 år gammal. Resten avled fram till 1988. Fem dog ogifta. Några dödsor är okända, däribland Hedbergs. Härdelin avled 1952 i Argentina vid 60 års ålder; 1947 dog Appelberg vid 61 och begravdes på Skogskyrkogården; Carlsson gravsattes 1963 i Flen vid 66 års ålder; på Gagnefs kyrkogård återfinns Hedblad som avled 71 år gammal 1952; Mickel avled 81 år gammal 1970 och begravdes i Västervik.

Henrik Saxenius, Gnesta, Södermanland
Filosofie magister, historia vid Göteborgs universitet

Red. anm.:

*Redaktör Sture Appelberg kom att komponera
"A 4 signal", en marschvisa baserad på regementets
igenkänningssignal vid en marschvisetävling.*

(Norrlandsartilleristen nr: 1/1941 som är daterad i april)

15) Se om Mickels äventyr i narc.fi/1918verkkonayttely/pdf/michaelsson.pdf.

16) Carlsson 1937, s. 75ff redogör för minkastarbatteriets strider.

17) R.W. Hedblad, "Några minnen från Finlands frihetskrig 1918", Norrlandsartilleristen 2/1941. Redogörelsen innehåller felaktigheter om strider han inte själv varit med om. Det mest förvirrade är att han påstår att artilleriskolans chef var Hugo Hamilton, Adolfs far.

18) Hedblad 1941, s. 5

19) Carlsson 1937, s. 117

20) Carlsson 1937, s. 122

21) Carlsson 1937, s. 123f

Verksamhetsåret har genomförts i enlighet med den av årsmötet beslutade och fastlagda planen.

Årsmöte 2016-09-28

Som vanligt inledde vi med en samling vid 16-tiden vid Fäbodstugan. Och som vanligt bestod "kökspersonalen" av Sören och Liz Blomberg. Naturligtvis hade Liz bakat en god kaka som alla lät sig väl smaka av tillsammans med gott kaffe. En utomordentligt bra start på årsmötet.

Kring 1620 påkallades uppmärksamheten som manade deltagarna att bege sig till A 4 grav.

Väl samlade där skedde en högtidlig ceremoni med kransnedläggning vid vår gravsten. Därefter lästes namnen på under året avlidna medlemmar och äskades en tyst minut.

Sedan följde en kort andaktstund ledd av vår egen pastor Håkan Nilsson. Vi sjöng de psalmer vi brukade sjunga och Håkan blåste i sin kornett, allt enligt traditionen vid dessa tillfällen.

Nästa moment var att förflytta sig till A4, där vi inträdde i det nya biblioteket och hade fått låna en passande lärosal, G1351. Tyvärr var lokalen låst och det krävdes hjälp av personalen på biblioteket för att vi till sist kunde komma in i lokalen. Årsmötet avlöpte i vanlig ordning mycket smidigt. Styrelsen fick ansvarsfrihet och ekonomin befanns vara i gott skick. Valberedningens ordförande var lite stolt över att han rekryterat ett par nya medlemmar till styrelsen och detta applåderades av medlemmarna. Dessa fick också uppdraget att hitta nya och yngre, samt gärna ytterligare kvinnor till styrelsen.

I år hade vi återigen fått möjlighet att genomföra årsmötesmiddagen på Residenset, med Landshövdingen, Jöran Hägglund som vår hedersgäst. Han var ju dessutom värd på Residenset och framhöll åter hur uppskattade våra vackra kristallkronor var i byggnaden.

Surströmmingsfest i Lugnvik 16-10-19

Sören och Liz Blomberg, Kerstin Anderstig med flera hade ordnat en mycket trevlig surströmmingskväll i en passande lokal i Lugnvik. Cirka 20 deltagare hade trevligt och många

snapsvisor blev det. Denna har nu genomförts tre gånger och är redan utnämnd till tradition.

Sankta Barbara 16-12-04

Den 4 december firar artilleriförband världen över St:a Barbara, Artilleriets skyddshelgon. Så även Norrlandsartillerister (KfNa)

Med bistånd av Jan Qvicklund firades årets Sankta Barbara på Östersundstravet. Det var utomordentligt lyckat. Hela 100 deltagare hade slutit upp och alla var överens om att denna plats skulle vi återkomma till.

Talet till St:a Barbara lästes enligt tradition av ordförande Sten Bredberg.

St:a Barbara var därmed traditionsenligt firad och alla tyckte det varit en trevlig och välsmakande kväll med en del roliga anekdoter från "förr".

Ärtmiddag 17-03-16

Så har vi ännu en gång avnjutit Kamratföreningen årliga inmundigande av ärtsoppa mm. Som vanligt har Sören Blomberg med assistans av Liz ordnat med en underbar ärtmiddag. Det var 21 stycken medlemmar som under trivsamma umgängesformer åt och samtalade.

Bendz pris

På grund av för få anmälda deltagare tvingades tävlingsledningen ställa in 2016 års tävling. Medlemmarna uppmanas anmäla sig till 2017 års tävling, så att traditionen kan upprätthållas. Den är nu inplanerad till den 6 oktober.

C A 9 besök 25 april

Kl 1000 anlände Anders Högrell, stf regementschef, Stefan Hansson, C ArtSS, Anders Rönnqvist, traditionsofficer och Peter Hemphälä, regementsförvaltare till Grytan där ordf, BG Olsson och Göran Kullberg tog emot.

Efter att vår minnessten beskådats och jag redovisat vilken verksamhet, som pågick i Grytan idag, fortsatte vi till Teknikland.

På Teknikland redovisades organisationen och sambandet mellan KFNA och Militäruseiföreningen och Jämtland Teknikland AB. Därefter var det en ganska snabb rundvandring genom lokalerna för att de skulle få en uppfattning i stort om Teknikland och garnisonsmuséet som ingår. Delegationen från A 9 var re-

jält imponerade.

Därefter var det dags att ansluta till Kommendantshuset där Sören och Liz Blomberg hade förberett på bästa sätt. Hit hade delar av styrelsen kompletterade med S-O Abrahamsson och Tommy Häll anslutit. Vi åt en smakfull trerätters lunch i den fina miljön som Kommendantshuset erbjuder.

Ordf fick tillfälle att beskriva historien om Kommendantshuset och all traditionsrik inredning. Att vi hade placerat A 4 kommunionsskål här fick ett starkt stöd av A 9.

Avslutningsvis överräckte ordf vårt standar till Anders Högrell.

Till den mycket intressanta genomgången om armén idag och artilleriet i synnerhet var ju samtliga medlemmar ur KFNA inbjudna.

Avslutningsvis blev det avtackning genom att ordf tackade för besöket och en givande genomgång av det dagsaktuella läget inom Försvarsmakten. Anders Högrell å sin sida tackade för vårt fina program och mottagande, och överlämnade regementets nya standar till föreningen.

Standaret kommer att förvaras i Kommendantshuset.

Vårstädning i Talldungen

Städdagen utfördes den 15 maj 2017 i strålände väder och 14 grader varmt. Hela 20 arbetsvilliga kamrater hade mött upp denna dag – strålände!

Förmodligen var det vår mässofficer, kvm mm, Sören Blombergs förslag att bjuda på ärtsoppa med punsch, som gav extra dragkraft.

Under en och en halv timme var det hårt och effektivt arbete, som renderade i ett 30-tal fyllda sopsäckar, som kördes till återvinningen med bil och släpvagn. Efter detta samlades alla i Fäbodstugan till en mycket trevlig samvaro, där Sören serverade en utmärkt ärtsoppa och perfekt tempererad punsch.

Naturligt sjöng vi GRANNAS, så att timmerväggarna bägnade.

Den goda stämningen lovar att vi blir minst lika många nästa år.

A 4 fotoutställning

Under hösten 2016 arbetade ordf och B G Olsson med att ta fram en fotoutställning, som med föreningens Gamla Östersund hjälp skulle ställas ut på Jamtli före jul. Utställningen blev mycket uppskattad, vilket fick

till följd att Campus A4 begärde att få överta utställningen, som nu fick en ny plats i gamla ridhuset. Den beräknas bli kvar så tills vidare. Vid A9 besök fick man se utställningen och bad om en kopia, så nu kommer den förmodligen också att finnas på plats inom gamla A 4 B.

Styrelsen

Sju stycken protokollförda styrelsemöten har genomförts under verksamhetsåret.

Styrelsen har under verksamhetsåret haft följande sammansättning:

Ordförande Sten Bredberg. Traditionsförvaltare, Repr. Milmus Z
Vice ordförande Sven Hultman
Sekreterare Bo Jonsson
Vice sekreterare Dan-Erik Danielsson
Kassaförvaltare Arne Berglund VU
Materialförvaltare Bo Olsson Suppleant Milmus Z
Medlemsregistrator Stig Andersson
Klubbmästare Sören Blomberg VU
Ordförande VU Leif Haglund VU
Webbredaktör Lasse Öberg
Ledamöter:
Lars Hammar VU
Jenny Granberg
Rolf Maserius
Göran Kullberg
Sune Holgersson (del av året)
Johan Danielsson VU
Hans Gunnarsson

Övriga ansvarområden:

Chefredaktör: Mikael Andersson
Bitr redaktör: Jonny Granberg

Stugfogde Talldungen:

Sune Holgersson/Sören Blomberg

Rolf Maserius

Stugfogde Ranglan:

Johan Danielsson och Lars Hammar

Revisorer:

Bengt-Olov Carlsson och Lennart Gillblad

Revisorsuppleant: Mikael Andersson

Valberedning:

Stefan Nilsson (sammankallande)

Berit Svedin

Dennis Blom

Medlemsantal 2016-09-01

Vid verksamhetsårets slut har föreningen 730 (+7) medlemmar varav familjemedlemmar är 98.

Föreningen MHS Ö vänner har 41 medlemmar.

Stockholm Batteri 197 har medlemmar.

Av ovanstående är 5 hedersmedlemmar.

In memoriam

Under verksamhetsåret 2016-2017 avlidna medlemmar, som kommit till styrelsens kännedom:

Hjalmar Liljefelt
Stig Söderqvist
Erik Samell
Stig Hermansson
Janne Westin
Ulf Bäckman
Åke Olsson
Ove Åberg
Siri Byström
Fritz Westman

Avslutningsvis

Ett stort tack till er alla som deltagit, planerat, och i olika omfattning bidragit till att vår förening är i högsta grad levande.

Sten Bredberg
Ordförande

Kamratföreningen Norrlandsartilleristers standar.

Surströmming 2016

Här kommer ett litet referat från vår surströmmingsfest i oktober månad. Traditionen av att äta surströmming i Kamratföreningens regi har nu återupptagits.

Jag har, klart och tydligt, fått som livsuppgift att ordna denna ärofyllda tillställning för oss kamrater.

Varför arrangera denna aromfyllda fest först i oktober? Jo, för de flesta av oss surströmmingsälskande kamrater

har ju under augusti fått sin beskärda del. När hösten blir mörkare och kallare kommer också en svår tid vad gäller psyket. Varför känns det så trist och meningslöst i tillvaron? De flesta har aldrig hört talas om surströmmingsabstinens! Där finns orsaken.

Det är en allvarlig åkomma som endast kan botas med SURSTRÖMMING. Därför har jag, efter noggranna studier, examinerats till SURSTRÖMMINGSPROFESSOR - månne JFA skjuta salut för mig någon gång. Hugade kamrater anmälde sig till behandling den 19 oktober. Efter att vi sjungit Grannas skithus har ramlat omkull..var alla glada och behandlade. Återbesök och uppföljning sker om ett år på samma plats.

Bifogade bilder visa behandlingsslokalen i Lugnvik. Först en steril miljö, därefter den operativa miljön vid behandlingen.

Nästa behandling sker först i oktober 2017.

Sören Blomberg

Bildutställningen Norrlands artilleriregemente Östersund som militärstad (del 3)

Den 28 september 1893 anländer de första enheterna med tåg från Härnösand. I god ordning marscherar förbandet upp för Artillerigatan till det nybyggda kasernområdet. Som synes låg A4 på landet väl utanför stadsgränsen vid denna tid.

Under hösten 2016 och våren 2017 har bildutställningarna om Östersunds garnison fortsatt. Bildutställningen om A 4 fanns i Jamtli kafé under senare delen av 2016 och under våren 2017 fanns på samma plats en utställning om F 4. Utställningarna är resultatet av ett samarbete mellan respektive förbands kamratförening, Jamtli och Föreningen Gamla Östersund, FGÖ. Det huvudsakliga arbetet har utförts av de två förstnämnda.

Norrlands artilleriregemente

Kunglig Norrlands artilleriregemente 1 bildades 1893. Den 28 september detta år marscherade de första delarna av regementet upp för nuvarande Artillerigatan och installerade sig i de nybyggda kasernerna i östra

utkanten av Östersunds stad. Kasernområdet omfattade från början ett område från exercishuset/gymnastikhuset till Återvändsgränd och österut halvvägs till Genvägen. Ganska snart utvidgades och bebyggdes det till Biblioteksgatan och Genvägen. Övningsfält var i närområdet och den viktigaste delen av detta den stora öppna yta där man red och körde in sina hästar, Remonthagen, samt där man övade körning av hästar i sexspann som drog artilleripjäser, "Körfältet". Det senare övertogs av kommunen under 1960-talet och bebyggdes och har nu det officiella

Övningsterrängen hade man nära till vid tiden kring sekelskiftet. Här har man gått i bivack i skogen vid Storsjön nedanför nuvarande Jamtli.

namnet Körfältet. Grytans skjutfält anlades redan från de första åren. Från början ett 300-400 meter brett och 3,5 kilometer långt område, en skjutbana för artilleripjäser.

A 4:s kaserner var de första som den kände kaser-narkitekten Erik Josephson ritade. Han lär ha haft Kalmar slott som förebild när han formade kanslihuset med de två intilliggande kasernerna. Under åren 1893-1927 var A 4 egen militär kyrkoförsamling. De första åren var all personal vid regementet anställd, från de meniga till översten. Efter den allmänna värnpliktens införande i början av 1900-talet förändrades detta så att meniga och de lägsta befälen blev värnpliktiga.

Sten Bredberg och Bo G Olsson är de från kamratföreningen som arbetat med utställningen.

Bilder: Kamratföreningen Norrlandsartilleristers, FGÖ:s och Jamtlis samlingar.

En typisk bild av hästanspant artilleri. Med sexspann drogs artilleripjäserna och annan tyngre materiel. På ett enda batteri med 4 pjäser ingick 142 officerare och soldater samt 144 hästar.

Skarpsskjutning var givetvis ett viktigt övningsmoment även på den tiden. Här förmodligen i närheten av Grytans skjutfält.

1931 fick A4 uppdrag att göra försök med artilleriförband i fjällterräng. Man organiserade ett bergsbatteri och gick en längre marsch från Vålådalen genom bland annat Lunn-dörrspasset till Bydalen.

Hästar, främst nordsvenska var en mycket viktig del i A4:s krigsorganisation ända fram till 50-talet. Här pågår den årliga hästpremieringen på A 4:s kaserngård. Wängens hingstuppfoädningsanstalt var en direkt följd av A 4:s etablering i Jämtland.

Bergsartillerimarschen innebar svåra påfrestningar på framförallt hästarna och försöket innebar att man beslöt att inte införa något bergsartilleri i organisationen.

Grytans skjutfält med Grytans läger var A 4:s viktigaste utbildningsplats. Bilden är från 1950-60-talet i samband med en repövning. Idag är som bekant lägret en viktig del i länets flyktingboende.

När A 4 avvecklades sattes en minnessten upp vid infarten till Grytan.

Från slutet av 1950-talet blev det framför allt traktorn, som fick ersätta hästarna för att förflytta artilleriet. Vid en mobilisering planerades för att leja in ett stort antal jordbrukstraktorer för att ingå i krigsorganisationen.

Under hela A 4:s tid har idrotten varit en mycket viktig del av den militära fostran, som gavs både till befäl och soldater. Här en bild från den första fotbollsmatchen i Jämtland, som spelades på A 4:s kaserngård.

A 4 var välkänt för sin realistiska vinterutbildning. Förbanden skulle fungera under svåra arktiska förhållanden, såväl under den hästanspända som den senare motoriserade tiden.

Till hr: I några fall skapade utbildningen elitidrottsmän, såsom här kapten William (Wille) Grut, som tog olympisk guldmedalj i Modern femkamp vid OS i London 1948. Grut gjorde en formidabel insats och blev grensegrare i tre av fem grenar och var helt överlägsen.

1914 inträffar en dramatisk brand i stallet intill ridhuset. Stallet i trä brinner ned fullständigt, men stenbyggnaden ridhuset klarar sig.

Från 1980-talet infördes världens modernaste artilleripjäs, Haubits 77 i A 4:s organisation. A 4 blev också föregångare inom artilleriet genom att införa en mycket rörlig stridsteknik enligt tesen "shoot and run".

Även under julen fanns viss beredskap vid regementet. Matsalen var julpyntad och här läser regementspastorn ur julevangeliet för beredskapsstyrkan och tjänstgörande kökspersonal.

Nu övergick man också till datateknik för att överföra värden för inriktning av artilleriet. Red anm. CI 729-operatören är den senare kände Fredrik Wikingsson

För att skjuta med artilleri krävdes kunskap om väder och vind. Den meteorologiska pelaren med sina instrument stod som symbol för detta på kaserngården framför kanslihuset.

Även radiotrafiken övergick till att bli digital.

Att hantera den tunga ammunitionen sköttes på maskinell väg.

På Grytan uppvisningssköt man inför tusentals åskådare.

1993 firade A 4 100 år. Jubileet präglades mycket av historien med hästar och bland annat förgyllde Dragontrumpetarkåren från Stockholm vårt jubileum. Red. anm: Pukslagaren är Göran Mellblom, K 1

1893 - 1927 hade regementet en egen församling med egen kyrkobokföring m.m. En A 4:s grav uppfördes i östra delen av Östersunds östra begravningsplats. De ståtliga svarta pelarna är som synes gamla kanoneldrör. Graven är idag aktiv och erbjuds till medlemmar i Kamratföreningen Norrlandsartillerister.

Här möttes gammalt med nytt.

Vid Gräsliden inte långt från Blåhammaren finns A4:s "Ranglan" monumentet som hedrar karolinernas öde vid fälttåget mot Trondheim 1718 - 1719.

Red. anm: Från återinvigningen 17/8-2013. Martin Wallentin skjuter salut med musköt, standarförare (JFA:s) Marika Åsell. Uniform m/1710

*Till vänner:
Regementets personal uppställd i sluten ordning och det historiska hästanspända batteriet marscherar in på kaserngården.*

Efter A 4:s avveckling 1997 finns Kamratföreningen Norrlandsartillerister kvar och föreningen har sitt högkvarter i Talldungen i nedre delen av Remonthagen. Stabsbyggnad är kommandantshuset från Cronstads (Frösö) skans.

På regementsområdet står en minnessten i anslutning till gymnastiksalen. På stenen finns A 4:s motto inskrivet, som var dess ledstjärna, för att utbilda väl fungerande artilleriförband under svåra vinterförhållanden.

Efterskrift

Efter att utställningen visats i Jamtlis café kom den att sättas upp i Ridhuset (Skolhuset) på A 4. Den skall vara i Ridhusets södra del, men är nu, december 2017, ersatt av en tillfällig konstutställning. Den kommer tillbaka efter att den är avslutad. Artikeln är också publicerad i Föreningen Gamla Östersunds årsskrift 2017. / Red.

2017 års ärtmiddag

Sill och snaps med ärtsoppa och punsch.

Så har vi ännu en gång avnjutit Kamratföreningen årliga inmundigande av ärtsoppa m.m. Som vanligt har Sören Blomberg med assistans av Liz ordnat med en underbar ärtmiddag. Vi var 21 stycken medlemmar som under trivsamma umgängesformer åt och samtalande.

STORT Tack till Sören och Liz
för denna trevliga samvaro.

Bo.L Jonsson

Foto: Liz Blomberg

XXXVI. Nordiska Militära Kamratföreningsmötet i Halmstad.

2017-06-14 – 2017-06-19

Så var det dags för 36. Nordiska militära kamratföreningsmötet. Sveriges stod i tur att vara arrangör för det hela. Platsen var Lv 6 i Halmstad.

Över 1000 personer är anställda inom Halmstads garnison, vid de olika skolor och enheter, vilket gör Halmstad till en av de största garnisonerna i Sverige. De tre stora "organisationsenheterna" är Luftvärnsregementet (Lv 6), Försvarsmaktens tekniska skola (FMTS) och Militärhögskolan Halmstad (MHS H). Därutöver finns där delar/detachment av Försvarsmaktens logistik, Försvarsmaktens underrättelse- och säkerhetscentrum samt Luftstridsskolan.

I år var det närmare 200 deltagare från de nordiska länderna, varav Sverige hade ca 60 st.

Dag 1. Tisdag 13 juni.

Vi (Inger och jag) startade vår bilresa från Brunflo tidigt på morgonen den 13 juni för den långa vägen till Halmstad. Vädret var strålande så det var riktigt njutbart att åka bil genom vackra landskap. Vi övernattade på ett motell strax söder om Vara.

Dag 2. Onsdag 14 juni.

Vaknade till ännu en underbar morgon och fortsatte vår resa. Emedan vi hade gott om tid avvek vi från de stora vägarna och njöt av det vackra landskapet längs slingrande mindre vägar. På eftermiddagen anlände vi till Lv 6 på Galgberget i Halmstad, vi blev anvisad vår förläggning och kunde installera oss. Damerna som var med hade egen förläggning i en kasern och herrarna kontinent vis i några andra kaserner.

Dag 3. Torsdag 15 juni.

Upp i ottan för att inta en stärkande frukost (1) i militärresturangen, därefter uppställning och en flaggceremoni (2), musikkåren spelade, C Lv 6, Överste Anders Svensson, välkomnade oss samt därefter även C Sveriges militära kamratförening, Överste Anders Emanuelson (han hade ju ansvaret för hela mötet).

1. Frukost i matsalen

2. Flaggceremoni

3. Kransnedläggning vid veteranstenen

4. Uppställning framför Halmstad rådhus

Dagen fortsatte med busstransport till Norre katts park och kransnedläggning vid veteranstenen (3) Kransnedläggning vid veteran stenen), samt därefter ordnad marsch med trumslagare i täten, genom Norre port till stora torget och uppställning framför rådhuset (4), där kommunstyrelsens ordförande Johan Rydén välkomnade oss till Halmstad och det vackra rådhuset i tegel. Vi gjorde en rundvandring i rådhuset och såg många framstående konstnärers verk på väggarna. Kommunen bjöd på kaffe och tillbehör i deras innegård, där 1.e vice ordförande (5), berättade litet om rådhuset. Slutligen samlades vi i plenisalen och fick lyssna till kommunstyrelsens ordförande, Johan Rydén, redogörelse över de politiska partiernas

5. Information om Rådhuset av 1.vice ordf. å dess innergård

8. Fordon

6. Deltagarna samlade i plenisen

9. Radar

7. Kommunstyrelsens ordförande Johan Rydén

balansakter i plenisen (6), (7). Åter med bussen till Lv 6 och lunch.

Efter lunchen var det en materielutställning på kaserngården med modern krigsmateriel (8), (9). Därefter besökte vi garnisionsmuseet och 91:an Karlsson, som står vakt utanför. I museet fanns många intressanta saker att visa upp, bl.a. ett helt rum som var ägnat åt 91:an och hans kamrater.(10)

Avfärd till Skedalahed luftvärns museum där visades luftvärnets utrustning som funnits efter hästanspanningens tid. (11), (12) Åter till regementet och hörsalen, där Luftvärnsskolans stf chef Johan Kämpe, berättade om dagens svenska luftvärn samt luftvärnets utveckling.

Luftvärnet har idag två bataljoner och skall skydda, bekämpa, hindra stora, understödja och luftövervaka. Deras radar täcker samtidigt nästan hela södra Sverige.

10. 91:an på vakt!

Soldat n:r 91 Mandel Karlsson skapades 1932 av Rudolf Pettersson och handlar om 91:ans och hans kamraters äventyr på regementet i det fiktiva Klackamo. Rudolf gjorde sin värnplikt på Hallands reg:te, I 16.

11. Luftvärnspjäser

12. Världens största mobila luftvärnskanon

Dag 4. Fredag 16 jun.

Frukost, uppställning, flaggceremoni med trumpetare. Buss till Ängelholms flygmuseum där vi fick lära oss att inte bara känna igen alla flygplan från J21 och J29 till JAS 39, utan också vilka prestanda varje plan har. Det var F 10:s kamratförenings piloter som guidade oss. (13 och 14)). Besöket avslutades med en avancerad flyguppvisning med en grupp SK 50 under förare Alf Ingelsson-Thors ledning samt Bitemas Spitfire/Mustang med förare Pär Cederqvist. Lunch På FMTS.

Vi fortsatte till Halmstads hamn, där vi fick en visning av korvetten Sundsvall. Besättningen på 40 officerare och sjömän guidade oss runt och berättade om korvetts kapacitet och beväpning. (15 & 16). På kvällen grillning i soldathemmets regi.

15. och 16.

HMS Sundsvall (K24) är en av svenska marinens korvetter av Göteborg-klass. Är systerfartyg till korvetterna HMS Göteborg (K21), HMS Gävle (K22) och HMS Kalmar (K23). Sundsvall är baserad vid örlogshamn Berga och tillhör 4. sjöstridsflottiljen. Sundsvall ingick under 2006-2007 i Internationella korvettstyrkan (IKS) för beredskap att delta i en eventuell fredsoperation. Mellan april och augusti 2007 tillhörde hon UNIFIL-styrkan i Libanon.

K24 kom i tjänst 7 juli 1993 och har en längd av 57 meter, bredd 8 meter och 2 meters djupgående. Maxfart 26 knop. Besättning 22 officerare och 18 sjömän.

Bestyckning: 8 x sjömålsrobot RBS 15 MkII, 57 mm allmålspjäs Mk2, 40 mm allmålspjäs Mk2, 4 st 40 cm ubåtsjakttorpeder, 4 st antiubåtsgranatkastare, sjunkbomber och motmedelssystem

13 och 14 Flygvapenmuséet i Halmstad.

Hallands flytflottilj, F 14 startade verksamheten 1944 som en bombflottilj, som ingick i Andra flygeskadern samt var en av flottiljerna som tillkom till följd av 1942 års försvarsbeslut. Flottiljen hade tre divisioner (Niklas Röd, Niklas Blå och Niklas Gul). Flygverksamheten upphörde 1961. Under åren 1961-1972-1998 verkade Hallands flygkår, F14 och Flygvapnets Halmstadsskolor, F 14.

Dag 5. Lördag 17 juni.

Frukost, uppställning, flaggceremoni med trumpetare. Dagen fortsatte med besök på FMTS. All teknisk utbildning inom Försvarsmakten samordnas av Försvarsmaktens tekniska skola i Halmstad. Det gäller även den tekniska utbildningen som sker vid andra förband, skolor eller centrum. Skolan ansvarar för att upprätthålla och utveckla insatsförsvarets tekniska bataljon. (17 och 18)

17. och 18. På Försvarsmaktens tekniska skola, FMTS

Samtidigt med detta genomfördes den obligatoriska skyttetävlingen, på Nyårsåsen, med 16 utvalda skyttar. Fyra man från varje nation, två på pistol (Glock) och två på gevär (Ak 5). För Sveriges del hade jag och Alf Eckehall (I 12), blivit uttagna på pistol. Hans Naclér (I 21) och Ulf Aderlöf (F 17) på Ak 5.

När vi på pistol hade skjutit våra provskott och tävlingsserier låg Alf etta, därefter följde tre st som var en poäng efter, varav jag var en. Det blev särskjutning där jag misslyckades och hamnade på en 4:e plats.

19. Ak 5, närmast Hans Naclér, I 21

20. Vickningen intogs i slottsträdgården till Halmstads slott. Slottet består av fyra hus kring en borggård. Södra längan är själva kungshuset. På platsen låg tidigare en gård som inköptes - nuvarande västra längan och slottet började uppföras och stod färdigt 1618. Slottet uppfördes för lensmanden på uppdrag av kung Christian IV av Danmark-Norge. Byggnadsstilen kallas för Christian IV-renässans. Slottet blev efter frederna i Brömsebro 1645 och slutligt Roskilde 1658 residens för den svenske landshövdingen med Bengt Christoffersson Lilliehöök som förste innehavare.

21. Högtidsmiddag i Lv 6 militärrestaurang

22. Pristutdelning i skyttetävlingen

När Ak 5 skyttarna var klara visade det sig att våra skyttar låg i topp. (19)

Något lagresultat fick vi inte veta förrän på kvällens Högtidsmiddag. Då visade det sig att Sverige hade tagit GULDET, och därmed en inteckning i "skytte trofén". Lunch på FMTS.

Efter lunchen busstransport till slottet där landshövdingen hade mottagning och det blev en visning av slottet, samt vickning med champagne i slottsträdgården (20).

Åter med bussen till Lv 6 och ombyte och förberedelser för kvällens högtidsmiddag.

Kl 1800 samling i militärrestaurangen där vi blev serverade underbar supé. (21). Kvällen fortskred med många tal och medaljutdelningar. Så var det då äntligen dags. Det Svenska skyttelaget fick sina guldmedaljer och 1:a inteckningen i ett nyuppsatt vandringspris (22). Prisutdelning skyttetävlingen). Senare på kvällen blev det sociala aktiviteter på officersmässen. (23)

Dag 6. Söndag 18 juni.

Fru https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/1/13/Halmstads_slott-1.JPG/800px-Halmstads_slott-1.JPG kost, återlämning av sängkläder m.m. Hemfärd via Stockholm.

Tack för mig.
Bo Olsson

23. Samvaro på officersmässen Lv 6

Luftvärnsregementet, Lv 6

Göteborgs luftvärnsdiv.	1941-10-01 – 1942-09-30
Göteborgs luftvärnskår	1942-10-01 – 1962-06-30
Göta luftvärnsregemente	1962-07-01 – 1994-06-30
Göta luftvärnskår	1994-07-01 – 2000-06-30
Luftvärnsregementet	2000-07-01 –

Anm. Fram till 31 december 1974 användes regelmässigt epitet "kunglig" framför namnet på statliga myndigheter.

Lv 6 var först förlagt till baracker utanför A 2 på Kviberg innan de fick egna kaserner i Högsbo, där de verkade åren 1944-1962 och därefter i A 2 gamla kaserner på Kviberg, allt i Göteborg. Lv 6 flyttade till Halmstad och Hallands regemente, I 16 år 1994. Lv 6 övertog hela kasernområdet år 2000, då I 16 indrogs. I och med avvecklingen av Norrlands luftvärnsbataljon vid I 19 (f.d. Lv 7) år 2005 är regementet det enda kvarvarande luftvärnsförbandet av ursprungligen Lv 1 till Lv 7.

Bendz Pris 2017

Äntligen var det tillräckligt många anmälda för att denna tävling skulle kunna genomföras.

Familjen Blomberg stod som brukligt för arrangementet. Tävlingen bestod av 3 moment. Kunskap i form av frågesport om regementets historia, som till största del finns på hemsidan under Historik. Precisionmomentet var skytte med luftpistol att komma så nära 21 poäng som möjligt. Dessutom ingick en övning som krävde såväl snabbhet som tålamod, att med en kär lastad med bollar på muggar köra en slalombana på tid.

Segrar trion bestod av 1:a Lars Göran Jönsson, 2:a Mats Harrysson, 3:a Lasse Öberg som alla förärades med presentkort på ICA till olika valörer.

Sören Blomberg

Jenny Granberg fyller i!

Den segrande trion!

Lasse Öberg, Lars-Göran Larsson och Mats Harrysson

Tävlingen avslutades med förträfflig tre-rätters middag med gott vin.

Kamratresa Höga kusten 2017-08-04–05

En riktigt trevlig utflykt till vårt grannlän hade planerats av Liz och Sören Blomberg. Inom styrelsen hade vi uppfattat det som en av Sörens goda idéer, men han själv avslöjade att väldigt mycket av planeringen stod Liz för. Vi får därmed betrakta henne som en informell ledamot av VU (verkställande utskottet).

Nåväl, samling vid parkeringen på fredag morgon 0800 var anbefalld och dit anlände alla i god ordning för att kliva på Fältjägargruppens buss, som utrustats med en mycket kompetent förare, Dennis Blom.

Som vanligt var Sörens familj ett markant inslag (6 st) i deltagargänget.

Första anhalten gjordes vid Krångede kraftverk, där bröderna Johnny och Per-Ivar Johansson anslöt. I en timmerlada (gammal skogshuggarkoja?) stod "Silverräven" Stefan Nilsson och stekte kolbullar.

Ragundaprofilen Per Bergvall hälsade oss välkomna. För att ytterligare höja stämningen hade Per tagit med sig sin bror, som skickligt kunde hantera ett dragspel.

Ingen av deltagarna hade nog som vana att äta kolbullar kl 9 på morgonen, men de smakade fantastiskt gott tillsammans med kaffe.

Vädret var utmärkt och Per och hans bror underhöll oss på bästa sätt. På samma plats fanns två gamla luftbevakningstorn, som Dennis och jag ansåg måste bestigas. Ett "flygfoto" av dem därnere blev resultatet.

Därefter blev vi inbjudna till muséet och Per hade en helt fantastisk guidning där under c:a en timmes tid. Muséet är verkligen värt ett besök, och med Pers förmåga gjordes det än mer minnesvärt. Vi avslutade med ytterligare en smakfull fika i muséets café. För de som inte besökt

muséet tidigare, kan det verkligen rekommenderas. Ett stycke svensk industrihistoria.

Med tre anslutna Ragundabor fortsatte bussen österut. Trots avsaknad av karta hittade vi bästa vägen mot Hemsön tack vare GPS-hjälp från våra mobiler.

Vissa problem uppstod i kontakten med våra tilltänkta resmål i öst, då Sörens mobil opassande nog fått för sig att den bara kunde ta emot samtal – ej ringa upp. Med den framåtanda, som kännetecknar alla Norrlandsartillerister löste vi dock även detta problem.

När vi kört av E4:an och började närma oss Hemsön körde bussen plötsligt in vid en vacker rastplats. Kanske någon var kissnödig?? Möjligt, men där dukade Liz upp en pastasallad av bästa märke och olika lätta drycker därtill. Verkligen en uppskattad paus i bussåkandet och aptiten hos deltagarna var det inget fel på.

Efter denna måltid fortsatte vi mot färjan, som vi embarkerade kl 14 och inom en kvart därefter var vi framme vid Hemsö fästning, ett 15,2 cm KA-batt, som skulle sparas intakt till eftervärlden i vart fall i 300 år enligt vår duktiga kvinnliga guide.

För oss som tidigare försvarsanställda blev det en påminnelse om hur Sverige en gång satsat helhjärtat på vårt invasionsförsvar och hur man lättsinnigt avvecklat dessa jätteinvesteringar de två senaste decennierna. Inte minst hade vi som artillerister ett stort utbyte av detta besök.

Hemsö batteri, dubbel 15,2 cm

Vi avslutade i anläggningens nybyggda restaurang med en god sandwich och dryck efter önskemål. Ingen behövde minsann känna sig hungrig under denna resa.

Dagens program var avslutat och kosan styrde mot Högakustenbron och Björkuddens Hotell, som ligger mycket naturskönt på en udde i Ångermanälven med fin utsikt just mot bron.

Hotellet visade sig hålla hög klass och vi åt en härlig trerättersmiddag tillsammans. Några blev trötta efter dagens resa och gick till sängs, medan några andra höll ut och det berättades minnen över ett glas öl ända fram på småtimmarna.

Trots det var alla pigga och uppe kl 08 och intog en mycket fräsch frukost, som hotellet tillhandahöll. En frukost klart över genomsnittet för svenska hotell.

0900 var det avfärd mot Mannaminne, som de flesta hört talas om, men man inte riktigt visste vad det var. Det visade sig att det är helt omöjligt att beskriva. Det liknar inte någonting annat, men är makalöst. Vi hade en timme på oss men mer rimligt hade varit ett tvådagarsbesök. Kan bara uppmana: åk dit någon gång, men reservera ordentligt med tid!

Nu började vi ana slutet på resan. Färden gick längs norra sidan av Ångermanälven för att besöka det nyrenoverade Hallstaberget, äta lunch och få träffa medlemmar från I 21 Kamratförening. Ett tiotal av deras medlemmar med ordföranden i spetsen fanns där och välkomnade oss. Vi åt lunch tillsammans, där KFNA passade på att bjuda våra kamrater från I 21 på lunchen, vilket uppskattades mycket.

Efter lunchen berättade ordföranden, Hans Naucler om föreningens verksamhet och vi blev mycket imponerade över deras omfattande aktivitet. Där har vi en hel del att lära.

Till föreningen överlämnades ett sammanställt verk om Konstapel Enar Olssons tjänst i svenska frivilligkåren i Finland 4/1 - 31/3 1940, vilket jag tacksamt tog emot.

Vi borde naturligtvis haft ett bordstandar med oss som gengäva. Jag och Sören berättade lite om vår verksamhet och hoppades de skulle återgälda oss med ett besök i våra stugor i Talldungen.

Därefter ställdes kosan mot Östersund. Vädret hade stått oss bi hela tiden och vid stoppet vid Döda Fallet avnjöt flera av deltagarna en glass i solvärmen.

Sista biten in mot Östersund var mångas ögon slutna, dock inte hos Dennis, som säkert rattade bussen till travet.

En samfällid applåd till Liz och Sören samt Dennis var deltagarnas sätt att visa sin stora uppskattning över denna resa.

Det enda negativa var väl att inte fler medlemmar tagit chansen att följa med. Det fanns 30 platser till i bussen och det var en allt igenom lyckad utflykt.

Sten Bredberg

Rapport från A 9 regementslednings besök den 25 april 2017

Besöket hade föregåtts av en email-dialog mellan mig och regementsförvaltaren Peter Hemphälä från senare delen av 2016. I januari kom vi överens om v 17 och så småningom fastställdes 25 april detta år.

Jag översände förslag till program som omgående fastställdes.

- 1000 Studiebesök Grytans läger med A 4 minnessten. Fortsättning till Teknikland och information om militär-museiföreningen och Teknikland.
- 1200 Talldungen/Kommendantshuset. KFNA bjuder på lunch
- 1300 Studiebesök vid A 4 grav. Därefter rundtur inom A 4 område med avslutning i ridhuset. Fotoutställning A 4 under 100 år
- 1400 Regementschefens information om läget inom armén och artilleriet i bokad lokal

biblioteket/ridhuset.

Samtliga närboende medlemmar inbjuds att delta.

1500 Återfärd till Åre/Östersunds flygplats

Klockan tio anlände Anders Högrell, stf regementschef, Stefan Hansson, C ArtSS, Anders Rönqvist, traditionsofficer och Peter Hemphälä, regementsförvaltare till Grytan där jag, BG Olsson och Göran Kullberg tog emot.

Efter att vår minnessten beskådats och jag redovisat vilken verksamhet, som pågick i Grytan idag, fortsatte vi till Teknikland.

På Teknikland redovisades organisationen och sambandet mellan KFNA och Militärmuseiföreningen och Jämtland Teknikland AB. Därefter var det en ganska snabb rundvandring genom lokalerna för att de skulle få en uppfattning i stort om Teknikland och garnisonsmuséet som ingår. Delegationen från A 9 var rejält imponerade.

Vi låg något före tidsprogrammet, så vi åkte direkt till A4 grav, där vi konstaterade att senaste namnet på vår gravsten var Curt Johansson, och att A 9 bidragit med kostnaden för hans inskription. De höll med om att vår grav kanske är den mest imponerande på denna kyrkogård och väl underhållen.

Därefter var det dags att ansluta till Kommendantshuset där Sören och Liz Blomberg hade förberett på bästa sätt. Hit hade delar av styrelsen kompletterade med S-O Abrahamsson och Tommy Häll anslutit. Vi åt en smakfull tre-rätters lunch i den fina miljön som Kommendantshuset erbjuder.

Jag fick tillfälle att beskriva historien om Kommendantshuset och all traditionsrik inredning. Att vi hade placerat A 4 kommuniionskärl här fick ett starkt stöd av A 9.

Avslutningsvis överräckte jag vårt standar till Anders Högrell.

Ordförande Sten Bredberg och stf regementschef Anders Högrell vid överlämnandet av A 9 standar i f.d. Ridhuset (Mittuniversitetet)

Foto: Mikael Andersson

Efter detta var det dags för en kort rundtur inom A 4, där vi naturligtvis stannade till vid vår minnessten. Sedan klev vi in i gamla ridhuset och beskådade vår fotoutställning, som verkligen passar bra på denna plats. Från A 9 sida blev man förtjust över fotoutställningen och bad om en kopia för att placera på lämplig plats inom regementets lokaler, gamla A 4 B.

Till den mycket intressanta genomgången om armén idag och artilleriet i synnerhet var ju samtliga medlemmar ur KFNA inbjudna. Tyvärr var Tomas Svanström och Mikael Andersson de enda två som hörsammat denna inbjudan, så det var huvudsakligen samma personer, som deltagit i Kommendantshuset, som var på plats.

Avslutningsvis blev det avtackning genom att jag tackade för besöket och en givande genomgång av det dagsaktuella läget inom Försvarsmakten. Andres Högrell å sin sida tackade för vårt fina program och mottagande, och överlämnade regementets nya standar till mig.

Standaret kommer att förvaras i Kommendantshuset.

Sten Bredberg
(Rapport fr kfna.se)

Till öfverste och chef för Norrlands artilleriregemente, har utnämnts öfverstelöjtnanten vid första Svea artilleriregemente E. H. G. Boheman.

Angående denna utnämning skrifver korrespondenten — h —:

En del tidningar ha nyligen meddelat en uppgift, att konungen skulle varit i meningsutbyte med krigsministern rörande besättandet af chefsplatsen för Norrlands artilleri; h. m:t skulle ha yrkat att denna post skulle tilldelas en af hans adjutanter, major Vegesack vid Svea artilleriregemente.

Enligt hvad jag ur fullt tillförlitlig källa kan upplysa, finnes icke något spår till sanning i denna uppgift. Det har aldrig varit på tal, att major Vegesack skulle erhålla ofvan nämnda plats, och det är ju för öfrigt alldeles orimligt att konungen skulle velat tillstödja en orättvisa i befördringsväg till nackdel för en mera meriterad öfverstelöjtnant, som lifligt förordats af så väl generalfälttygmästaren som krigsministern.

Svenska dagbladet, 1893-03-04

Överste E. H. G. Boheman

Regementets förste chef 1893-1898

Årsmötet 2017

Årsmötena är årliga tillfällen att träffas och umgås och gå igenom vad som skett och vad som komma skall och det hör till alla föreningars ordinarie verksamhet - tryggt.

Ett 25-tal medlemmar hade hörsammat kallelsen till årsmötet

Kl 1530 skedde samling vid Fäbodstugan där Sören och Liz bjöd på kaffe med hembakat bröd.

Därefter skedde sedvanlig kransnedläggning vid regementets grav.

Årsmötesförhandlingar genomfördes i MIUN:s lokaler. I abskad av såväl ordförande som vice ordförande valdes sekreteraren Bo Jonsson att leda mötet.

Viss diskusion uppstod vid tolkning av stadgarna beträffande vilken tidsperiod övriga ledamöter skall väljas på. Styrelsen kommer att analysera skrivningen och eventuell komma med förslag till stadgeändring.

Efter mötet intogs en tre-rätters middag i gamla välkända lokaler, på A4 fd mässlokal.

Lokalerna är långt ifrån sig lik från den gamla goda tiden men vissa traditioner dolde sig i väggarna då "grannas" ekade lika bra som förr.

Lasse Öberg, foto Sören Blomberg

Stämningen var hög och synnerligen glad när medlemmarna bänkade sig för den gemensamma måltiden i ordersalen - hemma igen!

Då inga möjligheter längre finns för att anrätta måltider i dessa lokaler, hade familjen Blomberg på sedvanligt sätt ordnat med denna förträffliga måltid genom catering.

Traditionsenligt besöks regementets grav på östra kyrkogården i Östersund. Den innehåller många namn från Spanska sjukan som drabbade Sverige, Jämtland och A 4 för snart hundra år sedan 1918.

Verksamhetsplan 2017-2018

- 2017-07-00 Återträff i samband med Yran/grill
Fäbstugan, VU
- 2017-08-04 Kamratresa Härnösand och Krångede
VU/Sören
- 2017-09-28 Årsmöte och styrelsemöte, Styrelsen
Kransnedläggning vid regementets grav
Middag
- 2017-10-06 Bendzpris, Sören B
- 2017-11-00 Surströmmingsfest med tbh, Sören B
- 2017-12-04 Sankta Barbara, salut och julbord
Styrelsen
- 2017-11-28 Julkaffe ihop med Fältjägarföreningen
efter besök ga Kyrkan
- 2018-02-00 Ärtmiddag mtb, Sören B
- 2018-03-00 Deltagare i Karolinermarsch med I5
Arne Berglund (bidrag 500kr/deltagare)
- 2018-05-00 Vårstädning i Talldungen kl 1300-1600
Stugfogdarna, Sören B

Preliminär Verksamhetsplan 2018-2019

- 2018-07/08 Kamratresa, VU
• Trondheim/Karolinern historik (18/8)
(resmål/beslut 19/9)
• Krakow/Auschwitz, max subvention
• Finland/Sveaborg 2000kr/medlem
(Alla resor är lämpliga)
- 2018-08-00 Höststädning i Talldungen
kl 1300-1600, Stugfogdarna
- 2018-09-28 Årsmöte och styrelsemöte, Styrelsen
Kransnedläggning vid regementets grav
Middag
- 2018-10-00 Bendz Pris, Bendz middag, VU
- 2018-11-00 Surströmmingsfest med tbh Sören B
- 2018-12-04 Sankta Barbara, salut och julbord
Styrelsen
- 2018-12-00 Julkaffe ihop med Fältjägarföreningen
efter besök ga Kyrkan
- 2019-02-00 Ärtmiddag mtb, VU/Sören B
- 2019-03-00 Deltagare i Karolinermarsch med I 5
Arne Berglund (bidrag 500kr/deltagare)
- 2019-05-00 Vårstädning i Talldungen kl 1300-1600
Stugfogdarna, Sören B

Kamratföreningen säljer:

Norrlands artilleri i beredskap 1939-1945 (NAIB)	150 kr
Norrland fältrittklubb	30 kr
Norrlands artilleri fjällterräng	30 kr
Regoffkåren, mäss och kårtraditioner 1983-1983	30 kr
Den gamla krigsmakten (DGK)	50 kr
Äldre nummer av Norrlandsartilleristen	20 kr
A 4 IF 1902-2002	200 kr
Plansch med reg:s fältförbandsmärken	30 kr
Uniformslitografi 1893-1997	50 kr
Reg:s CD-skiva från 1993	100 kr
Reg:s videofilm (DVD) från 1997	100 kr
Tennsoldat med officer i attila m/1873 och sabel	75 kr
SLUT	
Kamratföreningens (reg:s) slips	300 kr
SLUT	
Rockslagsmärke, kartuschvapnet	70 kr
Medlemsnål, kartuschvapnet	50 kr
Berlock, kartuschvapnet	100 kr
Slipshållare, kartuschvapnet	270 kr
SLUT	
Manschettknappar, kartuschvapnet	310 kr
ev. något kvar	
Vykort, olika motiv	5 kr

Vi förmedlar även beställning på boken om Skansen i Alanäs.

Hur beställa?

Sänd ett brev till kassör Arne Berglund (kassorkfna@artilleri.se) eller med vanlig post:

Kassör Kf NA Arne Berglund
Lillfjällyägen 8
SE-831 71 ÖSTERSUND

eller till C Red så förmedlas beställningen (långsamare):

C Red NA Mikael Andersson
Härkmon 110
SE-836 92 LIT
mandlit@me.com

**Norrlands
artilleriregemente, A 4
1893-1997-2017
124 år**